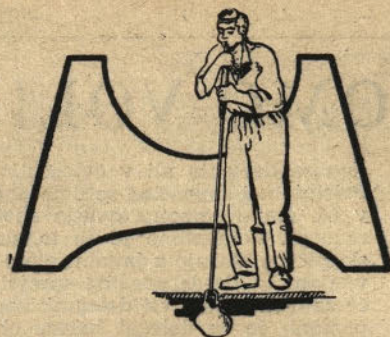

Steklar

Urejuje uredniški odbor: Raci Viktor, Bevec Justa, Premec Jože, Korbar Heda, Marcen Alojz, Gerhard Jože, Strgaršek Janko. Odgovorni urednik Gerhard Jože. Uredništvo in uprava: Steklarna Hrastnik. Izhaja vsakega 5. v mesecu. Naslov: »Steklar« glasilo kolektiva Steklarne Hrastnik. tel. 814-622 — interno 63. Tisk in kličjeji AERO kemična in grafična industrija Celje. Po mnenju Republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen davka od prometa proizvodov (Št. 421-2/72 z dne 3. 1. 1973).

GLASILO KOLEKTIVA STEKLARNE HRASNİK

Leto IX.

Hrastnik, 10. 11. 1973

Št. 11

REZULTATI POSLOVANJA ZA OBDOBJE JANUAR-SEPTEMBER 1973

Zaposleno osebje

Povprečno stanje zaposlenih v obdobju januar-september znaša 1787, 30. 9. 1973 pa je bilo zaposlenih 1796, od tega 941 moških in 855 žena. V tem obdobju se je na novo zaposlilo 170 oseb, od tega 125 moških in 45 žensk, podjetje pa je zapustilo 172 oseb in sicer 111 moških in 61 žensk.

Proizvodnja v kilogramih

Z letnim planom smo predvideli, da bomo v obratu ročne in polavtomatske proizvodnje proizvedli 8.171.940 kg steklenih izdelkov, v obdobju poročanja pa smo proizvedli 6.060.796 kg in s tem letni plan dosegli s 74,17 %; planske naloge bi bile realizirane, če bi letni plan dosegli s 75 % za devet mesecev. V obratu avtomatske proizvodnje smo z letnim planom predvidevali, da bomo proizvedli 11.866.850 kg, dejansko smo izdelali 7.993.953 kg in s tem letni plan dosegli z 67,36 %.

Doseženi rezultati so odraz stanja, saj smo v začetku leta imeli remont »H« banje s stroji, nove kapacitete smo instalirali 1. 7. 1973, instaliranje teh kapacitet je bilo predvideno s planom že za 1. 5. 1973, tudi posel z Italijo je realiziran tako, da smo namesto steklenic, ki so težje, delali lažji asortiman. To je imelo tudi za posledico, da smo na nivoju podjetja od planiranih 20.038.790 kg proizvedli 14.054.749 kg steklenih izdelkov ali 70,14 % proizvedli 14.054.749 kg steklenih izdelkov, ali 70,14 % od planiranega. Samo v septembru smo proizvedli 1.431.665 kg.

Prodaja v kilogramih

Z letnim planom smo predvideli, da bomo celotno proizvodnjo tudi prodali, in sicer plan prodaje z obrata ročne in polavtomatske proizvodnje znaša 8.171.940 kilogramov. V obdobju januar-september smo prodali 6.208.169 kilogramov, kar je 75,97 % letnega plana. Iz obrata avtomatske proizvodnje smo z letnim planom predvideli, da bomo prodali 11.866.850 kg, dejansko pa smo v tem obdobju prodali 7.573.131 kg, kar je 63,82 % od planiranega. Skupna prodaja v obdobju januar-september znaša 13.781.300 kg, kar je 68,77 % od planiranega. Samo v septembru smo prodali 1.515.019 kg.

Neto prodajne cene

Dosežene prodajne cene so odraz razmerja prodaje, in sicer še vedno v korist izvoza. Tako smo od planirane prodajne cene za kg prodanega stekla v obratu ročne in polavtomatske proizvodnje, ki

znaša 13,09 din za kilogram dosegli 11,89 din za kg.

V obratu avtomatske proizvodnje smo predvidevali, da bomo za kg prodanega stekla dobili 6,20 din, dejansko pa smo dobili 5,68 din. Na nivoju podjetja smo dosegli 8,48 dni za kg, kar je 94,17 odstotka od planirane cene.

Izvoz

Z letnim planom smo predvideli, da bomo izvozili za 2.950.817,35 dolarjev. Dejansko smo v obdobju januar-september izvozili za 2.785.636,69 dolarjev, kar je 94,40 odstotka letnega plana. V primerjavi z istim obdobjem lanskega leta je to 47,72 % večji izvoz. V septembru smo izvozili za 322.727,38 dolarjev.

Lastna cena

Z letnim planom proizvodnje smo predvidevali, da bomo za realizacijo plana 1973 porabili 153.419.866,00 din poslovnih stroškov in osebnih dohodkov. V obdobju januar-september smo porabili 5.536.959,57 din poslovnih stroškov in osebnih dohodkov. Planirana lastna cena za kg proizvedenega stekla znaša 7,65 din, od tega je 4,66 din poslovnih stroškov in 2,99 din osebnih dohodkov. Dejanska dosežena lastna cena za kg proizvedenega stekla pa znaša 7,37 din ali 96,30 odstotka od planirane, od tega je 4,26 din poslovnih stroškov in 3,11 din osebnih dohodkov. Doseženi elementi lastne cene so 57,79 % poslovnih stroškov in 42,21 % osebnih dohodkov.

Proizvodni odpadki

Doseženi rezultati kažejo, da smo tudi na tem področju naredili pozitivne premike, in sicer v odstotkih izraženo takole:

	Doseženo I.-IX. 1972	Plan 1973	Doseženo I.-IX. 1973
RDBO	24,40	21,34	22,31
RS	11,41	7,95	6,88
MP	4,86	7,74	7,78
MDK	6,23	5,52	5,34
MDR	22,49	18,55	17,88
MDA-IS	15,82	12,38	11,98
MDA-K	16,54	22,92	23,07
MDA-P	24,90	13,00	14,87

Da bi doseženi rezultati bili še boljši, je potrebno, da se vsi angažiramo na svojem področju dela, bodo rezultati še boljši.

Formiranje in delitev celotnega dohodka

V obdobju januar-september smo ustvarili 123.875.234,43 din celotnega dohodka po izdanih fakturah. Realizacija stekla znaša

116.926.557,69 din, razlika do doseženega celotnega dohodka pa so: realizacija storitev, trgovskega blaga, materiala in izredni dohodki. Celotni dohodek je dosežen z 68,62 % nasproti planiranem. Razlika med lastno ceno in prodajno ceno — dobiček smo dosegli v višini 14.111.158,39 din, kar je 52,04 % planiranega. Dosežena stopnja akumulacije znaša 11,39 odstotka nasproti 15,02 % planirani z letnim planom.

Od tako doseženega dohodka pokrivamo realizirani del porabljenih sredstev v višini 59.843.357,18 din pogodbene obveznosti v višini 2.814.959,55 din in zakonske obveznosti v višini 4.357.060,55 din ter dobimo dohodek podjetja v višini 56.859.857,15 din.

Na osnovi veljavne delitve, in sicer 68,88 % za osebne dohodke in 31,12 % za sklade, odpade na (Dalje na 2. strani)

Za
29.
XI.
rojstni dan
republike
čestitajo
vsem bralcem

organi upravljanja,
družbenopolitične organizacije,
vodstvo podjetja in
uredništvo glasila Steklar

KAJ BOMO VOLILI NEPOSREDNO?

S sprejetjem samoupravnega sporazuma in statuta TOZD smo tudi v okviru podjetja odredili tako samoupravo, kot je določena v osnutku ustave in ki ureja vlogo delovnega človeka.

Pri vsem tem je treba upoštevati temeljno izhodišče, da o vseh zadevah kar najbolj odločajo delovni ljudje neposredno. Ko prenesejo pravico odločanja na ustrezne organe, so jim ti zato odgovorni in so podvrženi družbeni kontroli. V prvi vrsti se postavlja vprašanje v vseh organizacijah dela, kakšen je sistem odločanja. Razumljivo je, da ni možno v vseh zadevah neposredno odločati, ker nastopajo določene družbene in ekonomske zakonitosti, ki narekujejo pogosto tako odločanje, ki ima svoje elemente v boljšem sistemu posrednega upravljanja. Nova ustava kakor tudi naši interni predpisi pa izrecno spreminjajo sedanjo obliko neposrednega upravljanja. Doslej smo kot neposredno upravljanje šteli predvsem zbere delovnih ljudi in referendum. Neposredno so se v preteklosti volili samo delavski sveti podjetja in sveti OZD. Po novi obliki pa prihaja do povsem novega oblikovanja organov podjetja ali organov TOZD. Tako imamo po samoupravnem sporazumu predvideno, da se neposredno volijo delegati za skupščino podjetja, kakor tudi odbor delavske kontrole podjetja. V TOZD pa se bodo neposredno volili delavski sveti, komisije delavske kontrole in odbor za delovno razmerje in kadre in odbor za kršitev delovnih dolžnosti. Ostale kolektivno izvršilne organe pa bodo volili delavski sveti oziroma skupščina podjetja na nivoju podjetja. Iz tega izhaja, da prehajamo dejansko v obliko samoupravljanja, kjer ne bo več predstavniškega sistema, kjer bodo organi, ki so neposredno izvoljeni, dajali odgovor in odgovarjali za svoje delo neposredno tistim, ki so jih izvolili. Lahko se tudi zgodi, da neka TOZD ne bo izvolila vseh navedenih organov, določenih v samoupravnem sporazumu, v takem primeru odločajo o zadevah vsi člani tiste TOZD. Bistvo je tudi v tem, da kolektivno izvršilni organi, ki jih izvoli delavski svet ali skupščina podjetja, lahko samo izvršujejo sklepe, ne morejo pa o zadevah samoupravno odločati.

Praktično smo pred volitvami v skupščino podjetja, kakor tudi v druge organe, ki se volijo neposredno, saj je delavski svet podjetja sprejel sklep, da se opravijo volitve v času od 1. do 15. novembra 1973. Zato je prav, da se še na kratko seznanimo z organi, ki jih bomo neposredno volili, in sicer iz določil samoupravnega sporazuma in določil statuta.

O vseh organih, ki se volijo neposredno, pa naslednje:

1. Samoupravni organ podjetja je skupščina podjetja, ki jo sestavljajo po 3 delegati vsake TOZD. To pomeni, kadar bo zasedala skupščina podjetja, bodo morali iz vsake TOZD seji prisostvovati 3 delegati. Da bi bilo to možno realizirati, pa delovni ljudje predhodno neposredno izvolijo do 9 delegatov, ki sestavljajo delegacijo TOZD. Pred vsako sejo skupščine se bo morala ta delegacija sestati in odločiti, kateri trije člani bodo kot delegati prisostvovali skupščini. Delegacija se voli za obdobje dveh let, in nihče ne more biti dvakrat zapored izvo-

ljen za delegata ali v delegacijo. Pristojnosti skupščine so določene v 66. členu samoupravnega sporazuma. Pomembno je še to, da skupščina glasuje z javnim glasovanjem in da je predlog sprejet, če zanj glasujejo vsi delegati, kar pomeni, če en delegat katerekoli TOZD ne bi glasoval za predlog, ta ni sprejet. Če pa se tudi pri drugem zasedanju ne doseže enotnost, odloča o predlogu glasovanje po dvetretinjskem načelu vseh delegatov.

2. Tudi organe družbene in samoupravne kontrole na ravni podjetja kot odbor delavske kontrole volimo neposredno. Ta odbor šteje 9 članov, kandidate pa predlagajo družbenopolitične organizacije podjetja zboru delovnih ljudi. Neposredne volitve pa izvršijo člani delovne skupnosti podjetja s tajnim glasovanjem. Člane volimo za dobo enega leta. Pristojnosti so določene v 93. členu sporazuma.

3. Delavski sveti TOZD so samoupravni organi, ki jih volijo člani TOZD neposredno največ za dobo dveh let. Sestava TOZD mora biti taka, da so v svetu TOZD zastopani delavci vseh delovnih procesov. Število članov je določeno v statutu, vendar menimo, da bi glede na organizacijsko tehnične razloge sveti ne šteli manj kot 15 in ne več kot 33 članov, pač glede na število zaposlenih v TOZD. TOZD pa, ki štejejo manj kot 60 članov, lahko na zboru delovnih ljudi odločijo, da ne bodo formirale organov upravljanja, temveč da bodo zadeve reševali in razpravljali na zboru delovnih ljudi. Tudi v svet TOZD ne more biti nihče izvoljen dvakrat zapored. Delokrog oziroma pristojnost sveta TOZD se določi s statutom TOZD v skladu s samoupravnim sporazumom o združevanju.

4. Neposredno moramo izvoliti tudi organe, ki odločajo o pravicah in dolžnostih delavcev z dela. Zato sta v sporazumu predvidena dva organa, in sicer odbor za delovno razmerje in kadre in odbor za izrekanje ukrepov, ki odločata o pravicah in dolžnostih delavcev z dela. Za te organe bo potrebno izvoliti tudi namestnike, ker obstojijo možnosti izločitve zaradi pristranosti. Ni še popolnoma rešeno vprašanje, kako je z urejanjem in odločanjem glede osebnega dohodka in stanovanjskih vprašanj, ali spada to v pristojnost kolektivno izvršilnih organov, ki jih volijo delavski sveti TOZD, ali se bo zadeva v celoti obravnavala na zboru delovnih ljudi, ali bo potrebno neposredno izvoliti ustreznih odbor, ki bo odločal tudi o teh vprašanjih.

5. Tudi vsaka TOZD ima svojo komisijo delavske kontrole, ki šteje od 5 do 7 članov. Konkretno število se določi v statutu TOZD. Tudi te člane kot kandidate predlagajo družbenopolitične organizacije v TOZD, volijo pa jih člani delovne skupnosti TOZD neposredno s tajnim glasovanjem za dobo enega leta.

V tem sestavku smo pred volitvami poskušali prikazati, kakšna je razlika v samoupravnem sistemu, zlasti neposrednih volitev, da bodo člani delovne skupnosti imeli mnogo močnejšo vlogo pri izbiri ustreznih članov za izvrševanje in upravljanje delovnih, poslovnih, organizacijskih in samoupravnih funkcij v okviru svoje TOZD

kot v okviru podjetja. Kljub temu naprednemu postopku pa moramo stremeti še za tem, da bomo kljub izvolitvi teh organov določene zadeve prepustili dejansko v neposredno odločanje vsem članom delovne skupnosti, zlasti o tistih zadevah, ki so neodtujljive pravice delovnega človeka v zvezi z delom. Taka angažiranost bo zahtevala sodelovanje mnogo več članov v okviru upravljanja podjetja kot je bilo to doslej, in če še upoštevamo to, da se funkcije ne smejo akumulirati, da bo na tej podlagi vključeno preko 400 članov steklarne Hrastnik. Ob vsem tem pa bo potrebno začeti razmišljati, da neposredni proiz-

vajalec ne bo mogel v celoti poznati samoupravnega sistema, niti vseh internih predpisov, zato bo v tem pogledu začeti razmišljati o oblikovanju strokovne službe za samoupravo, ki bo redno spremljala delo samoupravnih in izvršilnih organov ter opozarjala in tudi odgovarjala za predloge in skladnost sprejetih sklepov s samoupravnimi akti. Ob kandidiranju na zborih delovnih ljudi pa želimo, da bi člani resno premislili, kateri kandidati so sposobni in željni dela na samoupravnem področju, kajti odgovornost samoupravljalca, ki jo določa ustava, ima povsem drug značaj, kot je bilo to v preteklosti.

Na podlagi 120. člena samoupravnega sporazuma o združevanju in ureditvi medsebojnih razmerij v podjetju STEKLARNA HRASTNIK v Hrastniku, 14. zasedanja delavskega sveta podjetja z dne 27. 9. 1973 je bil sprejet sklep, da se

RAZPIŠEJO

1. Volitve delegacij za skupščino podjetja in odbor delavske kontrole podjetja, ki se izvršijo v času od 1. do 15. novembra 1973.
2. Volitve v delavske svete posameznih TOZD, komisije delavske kontrole pri posameznih TOZD, v odbor za delovno razmerje in kadre, v odbor za izrekanje ukrepov, ki se izvršijo v času od 1. do 15. novembra 1973.
3. Volitve pod točko 1 in 2 so neposredne in se izvršijo po določilih samoupravnega sporazuma in določilih statuta vsake TOZD.

Za izvedbo volitev se imenuje volilna komisija, ki mora skrbeti za zakonitost volitev ter v skladu s samoupravnim sporazumom in statutu TOZD.

Za sestavo volilnega imenika se imenuje komisija, ki je dolžna sestaviti volilni imenik po organizacijski strukturi TOZD in ga razobesiti v posameznih TOZD najmanj 8 dni pred volitvami.

Sklep velja z razglasitvijo.

Predsednik delavskega sveta:
Robert Halzer

REZULTATI POSLOVANJA

(Nadaljevanje s 1. strani)
osebne dohodke 39.165.069,60 din, realizirani oziroma pokriti osebni dohodki pa znašajo 42.748.698,76 din, tako da smo v tem obdobju preveč izplačali 3.583.629,16 din osebnih dohodkov.

Kljub takšni delitvi pa nismo v tem obdobju prekoračili mase za osebne dohodke, določene po merilih samoupravnega sporazuma, kar nam je pokazal obračun, ki smo ga skupno s poslovnim uspehom morali posredovati službi družbenega knjigovodstva.

Doseženi bruto skladi v tem obdobju znašajo 17.694.787,55 din, po oblikovanju rezervnega fonda, rezervnega sklada podjetja in

posojila za nerazvita področja nam ostane 13.249.496,30 din neto skladov. To stanje je knjigovodsko, ker če bi sedaj menjali delitev, da pokrijemo realizirane osebne dohodke, potem bi se za višino preveč izplačane mase za osebne dohodke zmanjšali bruto oziroma neto skladi in bi dejansko stanje bilo drugačno.

S planom za leto 1973 smo predvideli, da bo povprečni neto osebni dohodek na zaposlenega znašal 1.863,72 din, dejansko izplačani v obdobju januar—september pa znaša 1.931,02 din, kar je 103,61% planiranega, v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta pa 109,16%.

Terjatve in obveznosti:

	31. 8. 1973	30. 9. 1973
Terjatve od odjemalcev	25.844.068,87	27.165.258,21
Obveznosti do kupcev	— 3.337.582,46	— 4.010.724,80
Terjatve do dobaviteljev	3.408.928,13	4.190.147,08
Obveznosti do dobaviteljev	— 6.699.533,65	— 8.517.233,17

Krsnik Franjo

Okvirni statut

Na zborih delovnih ljudi smo že obravnavali samoupravni sporazum, v katerem je tudi določeno, da vsaka TOZD prilagodi svojo samoupravno in organizacijsko

lovnih ljudi okvirni statut obravnaval v vseh tistih poglavjih, ki so bistvenega pomena za poslovanje, organizacijo, samoupravo, odgovornost, jamstvo vsake posa-

Otvoritev zbora volivcev za ustanovitev TOZD

delovno strukturo glede na specifične razmere svoje enote. Opozoriti je treba na določilo, da sprejemajo statut svoje TOZD zbori delovnih ljudi ob priliki konstituiranja TOZD. Ko sta sprejeta samoupravni sporazum in statut TOZD, obstojijo pogoji za konstituiranje in za vpis v register, s čimer postane TOZD pravna oseba ter nosilec pravic in dolžnosti, ki so določene z internimi in drugimi predpisi. Kot smo že omenili, bodo statuti posameznih TOZD v nekaterih elementih različni, vendar je določena enotnost podana s samoupravnim sporazumom, ki določa, kaj mora minimalno vsebovati statut TOZD. V tem pogledu se bodo pač delovni ljudje na zborih opredelili za posamezne odločitve in določila, ki bodo najprimernejša za njihovo organizacijsko in samoupravno strukturo. V ta namen je izdelan okvirni statut, ki bo posredovan vsem zborom delovnih ljudi, predhodno pa še vodjem sedanjih TOZD, kakor tudi družbenopolitičnim organizacijam, ki bodo poskušale ustrezna določila prilagoditi dejanskemu stanju, tako da bodo le-ti najbolj ustrezali dejanskim razmeram. Vsekakor pa je zaželeno, da bi se na zborih de-

mezne TOZD. Ta okvirni statut ima ustrezna poglavja in jih bomo v tem sestavku poskušali na kratko pojasniti in opozoriti na poglavja, ki so najpomembnejša in katerim bo pri obravnavanju potrebno posvetiti posebno pozornost.

V temeljnih določbah so določene pravice in dolžnosti, ki jih imajo delovni ljudje, združeni v TOZD. Primer opredeliteljev ciljev TOZD je zelo splošen, zato ga bo na primer potrebno za posamezno organizacijo še natančneje opredeliti in konkretizirati.

Pri statusnih določbah se bo potrebno odločiti za ime temeljne organizacije, ki je sicer že določeno v samoupravnem sporazumu, lahko pa se odredi skrajšano ime, ki je stvar TOZD same.

Pri opisu predmeta poslovanja je treba preveriti sedanjí opis v sodnem registru in opredeliteljev predmeta poslovanja v samoupravnem sporazumu. V statutu je dobro, da bi se naštel glavna in postranska dejavnost. V statusnih določbah je posebno važno tudi vprašanje odgovornosti in jamstva TOZD, tako za svoje obveznosti, za obveznosti podjetja kot celote, kot obveznosti za druge TOZD.

V našem primeru je podan predlog solidarne odgovornosti, tako da je TOZD odgovorna za svoje obveznosti z vsemi sredstvi, solidarno odgovorna za obveznosti podjetja, kakor tudi solidarno odgovorna za obveznosti drugih TOZD, v kolikor se ne morejo te obveznosti pokriti iz TOZD, ki je glavni dolžnik. V okviru notranje organizacije še nismo prišli do enotne rešitve, vendar je potrebno, da se glede na organizacijsko strukturo določi ustrezní položaj posameznih oddelkov, skupin ali obratov v vsakem TOZD. Iz osnutka je tudi predvidena teza, da TOZD ne bo imela samostojnih strokovnih služb in da bodo naloge le-teh opravljale skupne službe na ravni podjetja. Zato se za TOZD opredeljuje obratovodstvo z administracijo, obrati, oddelki in skupine. Pri skupnih službah pa bo potrebno opisati okvirne naloge posameznih sektorjev in služb. Vsekakor je potrebno pri določanju notranje organizacije zasledovati smotno delitev dela, ki naj privede do odgovornosti organizacijskih delov, omogoči planiranje, spremljanje stroškov in drugo, zlasti pa tudi samoupravne organizacijske oblike.

Odločiti se je treba tudi za ustrezne enotne izraze v vsem podjetju, pri čemer moramo biti dosledni, na primer sektor, službe,

ljanju, ko se zlasti opredeljuje vloga posameznika ali skupine, v tem, da ima pravico dodajanja predlogov in pravico do sodelovanja pri odločanju, kar je v osnutku statuta natančneje obdelano.

Morda bo potrebno še dodati večje pristojnosti zboru delovnih ljudi in referendumu, ki ostajata še vedno temeljni obliki neposred-

Na zboru delavcev notranjega obrata

nega odločanja. V tem pogledu je treba paziti na razmejitve pristojnosti okrog ustanovitve TOZD, pripojitve in drugo, kar je določeno v samoupravnem sporazumu in o pristojnosti zbora delovnih ljudi in o odločitvah, ki se v pogledu statusnih vprašanj odločajo z referendumom.

Pri posrednem upravljanju se

Zbor delovnih ljudi — ročne in polavtomatske proizvodnje, predelave steklene mase z brusilnico in vzdrževanjem

oddelek, v skupnih službah, v proizvodnji pa obrat, oddelek, skupine itd.

V statutu naj bi bila opredeljena samo makro organizacija. Na področju samoupravljanja je potrebno povzeti vsebino ustavnega predloga pri neposrednem uprav-

je treba odločiti za število članov delavskega sveta, od 15 do 33 članov, poleg tega pa tudi preveriti pristojnosti, ki jih ima delavski svet TOZD. S statutom se poleg kolektivno izvršilnih organov, določenih v samoupravnem sporazumu (Dalje na 4. strani)

Zbor delovnih ljudi iz skupnih služb. Navzoči člani so pozorno sledili razpravi

Iz zbora volivcev delavcev TOZD energetike, ključavničarjev, kisikar in butana, mizarske delavnice in šamotarjev

Ponoven primanjkljaj v zdravstvu

ČLANI SKUPŠČINE IN SVETI ZAVAROVANCEV SO BILI SEZNANJENI, DA JE V REGIONALNI SKUPNOSTI ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA LJUBLJANA NASTAL PRIMANJKLJAJ 49,320.000 DINARJEV.

V preteklih letih smo na svetih zavarovancev kakor tudi v delovnih organizacijah mnogokrat razpravljali o tako imenovanem izrednem prispevku, ki naj bi ga zaradi primanjkljaja v skupnosti zdravstvenega zavarovanja neposredno krili člani delovnih skupnosti in delovne organizacije. Ob vsakem novem planiranju, ko so se analizirala povečanja sredstev za zdravstveno zavarovanje, se je ugotavljalo, da je pač potrebno enkrat planirati tako, da ob koncu leta ne bo več izgub in dodatnih ter izrednih prispevkov. Žal pa se tako stanje iz leta v leto ponavlja, tako da praktično nihče pravzaprav ne ve, v čem je temeljna krivda takega stanja. Ni bilo dolgo tega, ko so bila sredstva za zdravstveno zavarovanje z zveznim predpisom zamrznjena in dovoljena v višini preteklega leta. V tedanji dobi so strokovne službe opozorile, da pač s sredstvi iz preteklega leta oziroma z višino takih sredstev ne morejo nuditi tak nivo zdravstvenih storitev, kot je bil v letu 1972, in sicer zaradi podražitve materialov, porasta zavarovancev in drugo.

Na tej podlagi so bili sklenjeni sporazumi, ki so omogočali 12,5 odstotno povečanje mase sredstev za zdravstveno zavarovanje z zagotovitvijo enakega obsega zdravstvenih storitev, kot je bilo v preteklem letu. Že smo mislili, da smo s kategorijo izrednih prispevkov prenehali, toda podatki iz obdobja januar–junij 1973 in ocene do konca leta 1973 kažejo na to, da bo nastal predvideni primanjkljaj. Zavarovanci so na svojem zboru oziroma svetu ugotovili, da se je obseg storitev nasproti letu 1972 povečal in da so bile znatne podražitve stroškov zdravstvenega zavarovanja. Vsekakor je predmetni primanjkljaj in mnoga nerešena vprašanja v zdravstvenem varstvu in v zdravniških organizacijah resno vprašanje, ki ga bo potrebno začeti bolj sistematsko in načrtno reševati, če želimo enkrat za vselej prekiniti s tako nezaželeno prakso. Posebno pomembno in pereče je vprašanje, ki je skoraj nerazumljivo, da nekatere zdravstvene organizacije že sedaj niso podpisale pogodb za leto 1973, iz česar izhaja, da pač niso razmejeni odnosi med skupnostjo in zdravstvenimi zavodi in da pride na ta račun, ker medsebojni odnosi niso razčiščeni, zapisani in znani, do najrazličnejših naknadnih zahtevkov, kar se pa vse nazadnje izkazuje v finančnih prekoračitvah. Nesporno pa je, da mora te prekoračitve nazadnje plačati le zavarovanec.

Postavlja se tudi vprašanje, do katere meje je naše gospodarstvo sposobno zagotavljati sredstva za zdravstveno zavarovanje, zlasti pa ob takim povečanju kot se se-

daj predvideva, o čemer bo verjetno še tekla huda razprava ob koncu leta, ko bo treba sklepati o sredstvih za kritje presežnih izdatkov nad dohodki.

Iz analize polletnega poslovanja skupnosti se lahko ugotovi, da realizacija izdatkov zdravstvenega zavarovanja presega sprejeta izhodišča in predvidena finančna sredstva. Pogodbeni odnosi z zdravstvenimi delovnimi organizacijami niso urejeni. Realizirani obseg zdravstvenih storitev v pogodbenih zdravstvenih delovnih organizacijah je večji, kot je bil realiziran v letu 1972, izdatki za zdravstveno varstvo izven območja skupnosti presega planirana sredstva, izdatki za nadomestila osebnega dohodka za čas bolezni, izolacije in nege ter skrajšanega delovnega časa po porodu so nad predvideno ravni. Na drugi strani pa dohodki dotekajo po predvideni dinamiki, iz česar lahko ugotovimo, da bo moral obvezno nastati primanjkljaj.

Ne moremo tudi mimo nekaterih vprašanj, ki so jih iznesli zavarovanci na svojem sestanku in o čemer je potrebno obvestiti tudi ostale člane. Tako zavarovanci ugotavljajo, da so splošne ambulante zanemarjene, da se jim posveča premalo družbene brige, zaradi česar prihaja do takih posledic: nenormalno visok bolniški stalež, nepotrebno pošiljanje zavarovanih oseb v specialistične ambulante (večanja števila bolniških dni in specialističnih pregledov), kar povzroča večjo porabo sredstev, po drugi strani pa zaradi odsotnosti z dela manjši dotok sredstev v sklad zdravstvenega zavarovanja. Leta po vojni so zahtevala mnogo zdravstvenih storitev, vendar so bile vse zdravstvene storitve brez soudeležbe, a ni bil tolikšnega finančnega vprašanja kot sedaj, ko trdimo in razglamo, da smo gospodarsko in ekonomsko močnejši itd.

Participacije zelo obremenjujejo delovnega človeka, zlasti pa tistega, ki je bolan in kj mora redno iskati zdravstveno pomoč. O tem lahko razmislimo, da ni več tiste solidarnosti, kot je proglašena v ustavi. Ugotavlja se tudi, da zdravstvene delovne organizacije niso spoštovale samoupravnega sporazuma. Vsekakor je nemogoče, da bi ob spoštovanju lahko prihajale z novimi zahtevami, z novimi zahtevami pa lahko prihajajo, ker nimajo podpisanih pogodb. Ali ne bi bilo potrebno enkrat poklicati na družbenopolitično odgovornost tiste osebe, ki so dolžne za podpis in za sklenitev pogodb. Če se mora gospodarstvo ravnati po pogodbah po splošnih uzacih, bi verjetno lahko sedaj že tudi prišli do take stopnje, da bi se podpisale ustrezne pogodbe. Nevzdrž-

ljivo je dejstvo, da je že mesec november, finančna sredstva in ostalo pa še za leto 1973 ni urejeno.

Ob obravnavanju osnutka ustave se lahko resno zamislamo nad sedanjim stanjem. Lepo je

zapisano in določeno v ustavi, kar je bilo tudi doslej, toda kako ta določila realizirati, če vidimo, da kljub naporom na vseh področjih, zlasti pa v Zasavju nismo mogli mnogo pridobiti v korist našega zavarovanca.

OKVIRNI STATUT

(Nadaljevanje s 3. strani)
zumu, vpeljejo še poslovodni organi ali individualno poslovodni organi ter kolegialni poslovodni organi. Vsekakor je potrebno v statutu določiti vodilna delovna mesta, da ne bi ostalo samo eno vodilno delovno mesto, in sicer kot je sedaj, samo za direktorja podjetja.

Pri odgovornosti organov in delavcev je treba preveriti odgovornost vsakega posameznega organa, zlasti za kaj je odgovoren, komu je odgovoren in postopek v

oblik obveščanja, kot so opredeljene v samem samoupravnem sporazumu.

V statutu ni potrebno natančneje obdelati pravice in dolžnosti v medsebojnem delovnem razmerju v združenem delu (delovno razmerje), ker se to ureja s posebnim sporazumom, ki ga mora delovna organizacija sprejeti do 31. 12. 1973.

V ostalih določbah je potrebno natančneje obdelati določila, ki so v samoupravnem sporazumu, pri tem pa izrecno paziti, da niso v

Tudi naše delavke so se v velikem številu udeležile zborov volivcev

primeru ugotovitve neizpolnjevanja določil sporazuma, statuta in drugih splošnih aktov.

Ne bi se smelo zanemariti tudi načelo odškodninske odgovornosti po načelih civilnega prava, v kolikor se ugotovijo škodljive posledice za podjetje ali za posamezno TOZD. V tem primeru zlasti opozarjamo na določila samoupravnega sporazuma, ki določajo medsebojne obveznosti TOZD v zvezi z izpolnjevanjem pogodb, poslovnega sodelovanja in izvrševanja uslug med posameznimi TOZD. V statutu je treba še natančneje opredeliti poglavje ekonomskega razmerja med TOZD, ki je določena v samoupravnem sporazumu.

Informiranje članov delovne skupnosti je v sporazumu obdelano zelo na kratko, zato je vsekakor informiranost potrebno natančneje opredeliti v statutih TOZD, ker je informiranost temeljni sestavni del neodtujljive pravice slehernega člana delovne skupnosti, zlasti pa se bomo morali začeti zavedati tudi drugih

nasprotju s samim sporazumom, oziroma z drugimi predpisi. Tako imajo svoja mesta v statutu tudi vprašanja socialne varnosti in minulega dela, narodne obrambe in civilne zaščite, varstva pri delu, planiranja, sredstev temeljne organizacije združenega dela in dohodek ter drugo.

Predloženi okvirni statut bo objavljen na oglasnih deskah, kakor tudi pri sedanjih vodjih organizacij združenega dela. Zaradi omejenega števila pa pozivamo člane, da izposojeni statut čimprej pregledajo, ga vrnejo, ustrezne pripombe pa iznesejo na zboru delovnih ljudi. Vedeti je treba, da je statut TOZD življenjsko pomemben akt za vsako TOZD, kajti po sprejetju sporazuma, statuta in drugih aktov bodo urejeni ekonomsko družbeni in samoupravni odnosi, odnosi blagovnega prometa in samo od članov posameznih TOZD je odvisna njihova stvarna realizacija. Posledice neupoštevovanja so znane in določene v samoupravnem sporazumu.

Na zboru delovnih ljudi skupnih služb je navzoče seznanil z ustavnimi spremembami tovariš direktor

OB TEDNU POŽARNE VARNOSTI

Vsako leto v septembru praznujemo teden požarne varnosti. Letos je bil od 24. do 30. septembra. V tem tednu se v glavnem vršijo pregledi po obratih, občinska gasilska zveza izdelava in izvaja program v občini, društvo pa izvaja program, ki si ga zada skupno z štabom občinske gasilske zveze. Naše društvo je ob tem tednu izvedlo pregled obratov, izvedlo sektorsko vajo in opozarjalo na nepravilnosti, ki so značilne za izbruh požara.

Sektorska vaja je bila zelo uspešna, udeležila so se vsa društva iz občine, ob tej priliki smo prikazali gašenje in intervencije z novim vozilom — avtociстерno, ki je velika pridobitev za občino. Cisterna lahko prevaža 4.500 l vode, opremljena je z močno črpalko, ki lahko napaja 6 ročnikov; kaj to pomeni, pa naj omenim, da je od intervencije takšne avtociстерne odvise celoten požar na požarišču. V sili delata lahko samo dva gasilca. Bil sem priča uspešne intervencije takšne cisterne na požarišču v tovarni izolacijskega materiala v Laškem. Z močnim curkom vode se je v hipu nehala širjenje požara iz hale v halo. Zelo smo zadovoljni in priznanja vredni so vsi, ki so sodelovali kakorkoli pri nabavi tako prepotrebne opreme v naši občini. Požarni pregled v naši tovarni je pokazal na vse pomanjkljivosti, ki so nam že znane, vedno eno in isto sliko vidimo, nenehno opozarjamo, vendar uspeha ni; mislim, da ne bi smeli čakati na resen požar, da se potem uredijo pomanjkljivosti, o katerih smo v tem časniku že večkrat obširno pisali in celo v slikah prikazali.

Ob tednu požarne varnosti je Gasilska zveza Slovenije izdala nekaj zelo poučnih brošuric in obenem nekaj statističnih podatkov, katere je vredno pogledati in se seznaniti z njimi.

Naj povzamem nekaj vrstic iz brošurice:

Požari vsako leto prizadenejo mnoge izmed nas, zelo pogosto cele družine, posebno pa delovne organizacije. Zato želimo ob požarnovarnostnem tednu opozoriti vse, naj pravočasno ukrepajo, da bi požar preprečili; če pa je že nastal, naj bi ga znali hitro in strokovno pogasiti že na samem začetku s sredstvi, ki so pri roki.

Ta naša prizadevanja temeljijo na številnih primerih požarov, ki največkrat nastanejo predvsem zaradi nevednosti, malomarnosti in nepravilnosti ter zaradi igre otrok z ognjem. Ker se to ponavlja iz leta v leto, posredujemo opozorila vsem na delovnih mestih, doma, otrokom in staršem.

Dejstvo je, da je samozagata ena izmed najhujših točk preventivne zaščite pred požarom, zaradi česa ogenj uničuje za milijarde dinarjev družbenega in zasebnega imetja.

Zelimo, da ne bi bilo več tako. K temu naj prispevajo naša skupna prizadevanja v tednu požarne varnosti in v teku celega leta. Pogledajmo število požarov in požarno škodo v letu 1972. Število požarov je bilo 1.071, v družbenem sektorju 490, v zasebnem pa 581.

Škoda je znašala 2.862.100.000 starih dinarjev.

Goreči objekti:	Število
proizvodnja	91
garaže	4
skladišča	24
stanovanjske zgradbe	256
javne zgradbe	24

gospodarske zgradbe	221
trgovine	18
obrtne delavnice	30
gostinjski objekti	18
železniški vagoni	7
prometna sredstva	79
letina in živinska krma	86
gozdovi	107
dimniki	15
ostali objekti	91

Ali veš, da pogasiš požar v prvi minuti s kozarcem vode, v drugi minuti komaj z vedrom vode, v tretji minuti je že vprašljivo, če ga bomo lahko s cisterno vode.

Da bo dom varen pred ognjem:

1. Ko zapuščate dom pogledajte, če ste ugasnili vse električne svetiljke, kuhalnike in cigarete.

2. Ali ste dovolj varno poskrbeli, da ne bo prišlo do požara zaradi likanja, likalnika, električne in plinske peči. Ali imate pravilno postavljeno železno peč in dimnovodne peči.

3. Ali ste poskrbeli za varno shrambo kurilnega olja, ki ga boste uporabljali čez zimo.

4. Ali imate dovolj zavarovano plinsko jeklenko proti vročini ali požaru in ali imate vse armaturne dele na plinski jeklenki v redu. Če ste v dvomu, pokličite takoj strokovnjaka.

5. Ne ulivajte kurilnega olja v peč, kadar ta še gori, počakajte, da se peč ohladi.

6. Ali se zavedate hlapov vnetljivih tekočin in plinov? Kadar zavonjate smrad po bencinu, petroleju in podobnem, ali sumite na prisotnost plina v prostoru:

— ne prižigajte nobenih luči, temveč najprej odprite okna, da se prostor prezrači in šele potem prižigajte luči, ker bi vam že najmanjša iskrica izpod stikala lahko vžgala hlape oziroma plin in povzročila katastrofo.

7. Električne žice in varovalke zvezane z žico so življenjsko in požarno nevarne. Poškodovana električna žica ob dotiku z roko ali z delom telesa lahko povzroči v trenutku smrt, varovalka, zvezana z žico in okvare na električni napeljava lahko povzročijo požar.

8. Ali skrbite tudi za to, da se otroci ne igrajo z vžigalicami, vžigalniki in da ne kurijo ognja.

Vsem zaposlenim!

1. Ali ste pomislili na nevarnost požara, ki lahko nastane iz tega ali onega vzroka?

2. Ali ste poučeni o požarnih nevarnostih, ki neposredno ogrožajo vaše delovno mesto?

3. Ali veste, s čim in kako morate gasiti?

4. Ob nastanku požara:

— ostanite mirni in preudarite, kaj je treba trenutno storiti, da odstranite nevarnost za razširitev požara. Če gre za reševanje ogroženih, se najprej lotite reševanja;

— osebo pogasite tako, da goreči del obleke pokrijete z raznimi pokrivali, ki so pri roki; oseba, ki gori, pa si lahko tudi sama pomaga s tem, da se vrže na tla in začne valjati; če je potrebno, ustavite stroje in prekinite električni tok ter zaprite pri glavnih in stranskih vodih dovod plina;

— preprečite prepih, zaprite okna in vrata, dokler ne pričnejo z gašenjem;

— gašenje se lotite z gasilnimi sredstvi in napravami, ki so pri roki, v primeru pa, ko že naprej veste, da požara s temi sredstvi ne bo mogoče pogasiti, takoj pokličite gasilce;

— najprej začnite gasiti predmete, ki najbolj gorijo, nato pa druge z manjšim plamenom;

— v večini primerov boste manjši požar najuspešneje pogasili z ročnim gasilnim aparatom na prah, ki ima oznako »S«; tudi z dovolj širokim pregrinjalom, če je

mogoče azbestnim, boste zanesljivo uspeli pri gašenju strojev ali posameznih sodov, v katerih gorijo vnetljive tekočine;

— vsaka gorljiva snov zahteva določena gasilna sredstva in določen način gašenja.

R. K.

Koliko bomo plačali?

Komisija za ocenjevanje škode je praktično z ocenjevanjem za leto 1973 končala z delom. Iz dokumentacije je razvidno, da je bila škoda povzročena po izločinah, v letu 1973 ponovno v porastu. Najhujši vžigi so bili v mesecu juliju in avgustu, medtem ko je bilo stanje v mesecu maju še povsem v redu. Metodologija za izračun odškodnin se v letu 1973 glede na pretekla leta ni spremenila. Predstavniki podjetij, ki povzročajo škodo, so se dogovorili, da bodo izplačala podjetja škodo v višini, kot jo je ugotovila komisija. Na tej podlagi plača od celotne škode Termoelektrarna Trbovlje 85,5% ali 1.024.903,90 din, Cementarna Trbovlje 11% ali 131.859,00 din, Steklarna Hrastnik 2 odstotka ali 23.974,35 din in Tovarna kemičnih izdelkov Hrastnik 1,5 odstotka ali

17.980,75 din. To je odškodnina, ki se izplača posameznikom za povzročeno škodo na kmetijskih in gozdnih površinah.

Sprašujemo se, kako je z vprašanjem zdravja, povečanega bolniškega staleža, škode na poslopih, avtomobilih, zlasti pa tudi nevarnosti uničenja družbenih objektov, železnice, ceste, v kolikor bi prišlo do plazov zaradi erozije. Mnogo je bilo govora v preteklosti o sanaciji in skorajšnji odpravi teh emisij, toda v zadnjem času ponovno ni še popolnoma jasnih izhodišč glede ureditve izločanja emisij. Morda bi bilo potrebno o navedenih vprašanjih bolj temeljito obveščati občane, zlasti o tem, kako potekajo priprave in dela za odpravo teh emisij, saj imamo na razpolago dovolj javnih obveščevalnih sredstev.

Sejmi, še kakšna korist?

Jesenski sejem v Zagrebu je mimo, pripravljamo pa se za novega, vendar sedaj v Beogradu. Dva sejma v eni jeseni, to bo prvič, toda ne zadnjič. Vedno bolj postajamo proizvajalci takega blaga, ki ga je potrebno potrošniku približati, mu pokazati nekaj več, tudi takšne stvari, ki jih trgovina ne sprejema rada na svoje police, da bi tako lahko ostrili okus ustvarjalcev in potrošnikov. Vendar mora na police sejmskih izložbenih prostorov le tako blago, ki lahko zastopa industrijsko podjetje z industrijsko proizvodnjo, ne pa, da postane vse skupaj zbir unikatov. Kaj to pomeni? To pomeni, da je potrebno ustvarjati izdelek za moderno proizvodnjo. Nisem mogel mimo, da se nisem dotaknil problema, kaj na police sejmskih prostorov. Če bomo tu dobro izbirali, bodo sejmi še imeli koristi. Ne smemo biti enostranski in vsiljivi in sprejemajmo kritike. Na letošnjem jesenskem sejmu v Zagrebu smo bili deležni nekaj kritik. Očitani so nam, da razstavljamo le razsvetljavo, da smo zaprli svetlobo v zabojčke in svetilom vzeli dimenzijo. Že nekaj časa smo želeli, da bi enega od dveh zagrebških sejmov izkoristili za specializirano razstavo. To smo sedaj tudi storili. Toda ponovno smo spoznali, da to vse nima smisla, ker so prostori veliko premajhni, da bi lahko sploh kaj razstavili. Vedno bolj se sprašujem, ali ima takšen sejem še sploh kakšne koristi? Mislim, da je koristi zelo malo. Zagreb je svoj sejem tako skomercializiral, da v njem sploh ni več prostora za sejem. Zato bodo morala iti razmišljanja v več smeri: večji prostori, nove oblike razstavljanja. Včasih sem — mislim nekaj let nazaj — lahko napisal o sejmu nekaj pohvalnega, da smo zaključili kakšen dober posel, za sejme v letošnjem letu je teh primerov bolj malo. Ljudje, ki na se-

jem prihajajo, nimajo veliko potreb za pisanje naročilnic, to raje naredijo doma v miru in pošljejo po pošti. Vseeno pa so sejmi še vedno odločujoče mesto, kjer se vrši menjava pogledov na gospodarska gibanja in kjer se v rekordno kratkem času sreča veliko število poslovnih ljudi. Tu je sejem tudi z omejenimi metri racionalen.

Toda, specializirana proizvodnja bo zahtevala tudi specializirane razstave, če ne na specializiranih sejmi, pa v specializiranem izboru. Takšna potreba nas je vodila, da se bomo letos udeležili sejma v Beogradu, kot aktivni razstavljavci z namenom, da si pridobimo prostor, ki bi nam drugo jesen omogočil še povečanje razstavnega prostora, s tem pa tudi možnost prikazati tisto kar si želimo. Imeli bomo potrebo, da prihodnjega jesen razstavimo pogrnjeno mizo z vso steklenino, ki se uporablja v gostinskih lokalih. Takrat bomo imeli tak asortiman v masovni proizvodnji. Če bomo to uresničili, potem bodo tudi sejmi postali za nas bolj zanimiva in koristna stvar.

Martin Mlinar

dopisujte

V

Steklar

Kolera - veliki sovražnik človekovega zdravja

Ko slišimo ime KOLERA, nehotne pomislimo na grozljivo nevarnost, ki jo prinaša to ime od njenega izvora, to so azijske in afriške dežele. Njihov izvor je predvsem v ustju reke Ganges, v nekaterih predelih Kitajske, potem se je raznesla v nekatere afriške dežele ob ekvatorju, pot pa jo je tudi privedla zaradi slabih higienskih razmer pri orientalskih narodih v Sirijo, Libanon, Tunis, Libijo itd. Ker pa se kolera ni zadovoljila samo z omenjenimi deželami, zato je razširila svojo smrtno področje s pohodom na evropske dežele in končno smo lahko v resničnih skrbah, saj so opazili okužbe v deželah kot so Francija, Švedska, Britanija, Zapadna Nemčija in na koncu naša sosedna Italija. Glede na to, da je

dija z ustjem reke Ganges ter nekateri predeli Kitajske, pot pa jo je zanesla tudi na Bližnji vzhod in v Afriko, tako da so se starim epidemičnim žariščem pridružila še nova in s tem se je povečala tudi verjetnost pogostejših vnosov kolere v doslej neprizadete dežele in seveda ni nobene garancije, da ne bo prišla tudi k nam, če ne bomo pravočasno s skupnimi močmi onemogočili možnost prinosov. Pojavlja se lahko na najrazličnejše načine, kajti povzročitelj-virus kolere je zelo odporen, zato zahteva njegovo uničenje izredno ostre higienske ukrepe in normalne življenjske pogoje.

Po podatkih svetovne zdravstvene organizacije je bilo na svetu v letih 1959 do 1967 največje število 79.000 obolelih v letu 1964, do najmanjšega števila 20.000 obolelih pa je prišlo v letu 1967. Od teh bolnikov je leta 1964 umrlo 20.000, v letu 1967 pa 2.900. Iz navedenih števil je razvidno, da je kolera v endemičnih področjih močno razširjena in da zahteva zelo veliko smrtnih žrtev.

KDO SO POVZROČITELJI KOLERE?

Povzročitelj kolere je bacil, ki ga je prvi opisal leta 1883 Robert Koch. Bacil ima obliko drobne palčice, ki se v svežem preparatu (vlažnem okolju) zelo živahno giblje. V bolnikovih iztrebkih najdemo bacile množično. Povzročitelj (vibrio e-bacil) ne prihaja iz črevesja v kri, temveč izdeluje strupe, ki zastrupljajo celotni organizem. Zunaj organizma so bacili kolere zelo občutljivi. Izsušita jih na primer sonce in vročina, uničujejo pa jih tudi že običajna razkužila. Zato lahko z najrazličnejšimi pralnimi sredstvi in osebno higieno ogromno pripomoremo k uničevanju bacila kolere. Ker pa kolera lahko nastopa v dveh različnih oblikah na osnovi še enega povzročitelja zunaj endemičnega področja, to je Bližnji vzhod, imenujejo ga EL TOR, ki je veliko odpornější od osnovnega — klasičnega bacila, vendar se nahaja le v alkalnem stanju ter zahteva primerno okolje in zato lahko postane krivec samo v 25% od vseh možnih okužb kolere. So pa primeri, ko nastopi v okužbah bodisi neopazno, lahko pa tudi z drugimi znamenji črevesnih nalezljivih bolezní.

NASTANEK OKUŽBE

Kot je značilno za vsa črevesna obolenja ter bolezní prebavnega traku je tudi pri koleri, da okužba nastopa skozi usta. Bacili pridejo v usta zdravega človeka s hrano in pijačo, ki je bila prej okužena z bacili kolere. Vendar pa s tem ni rečeno, da bo okužena oseba tudi resnično zbolela. Človek je odporen tudi proti koleri. Takšno trditev podpirajo podatki s celo 10 odstotki zdravih bacilov med prebivalstvom ob epidemiji kolere. Verjetno je ta odpornost v zvezi s kemičnimi dogajanja v želodcu in črevesni flori: zdrava želodčna sluznica in normalna črevesna flora preprečuje ta pojav bolezní pri človeku, ki v svojem organizmu že ima povzročitelja kolere. Okužba je največkrat neposredna, to je s človeka na človeka in od bolnika na zdravega bacilovca in ta zopet naprej prenaša bolezen na druge ljudi, to je na bodoče bolnike.

Bolnik je okužen, ker izloča ba-

cile v velikem številu z iztrebki in izbruhano snovjo. Možen je tudi posreden način okužbe. Ob takem prenosu igrajo precejšnje vlogo najrazličnejši insekti, predvsem pa muhe kot je to primer pri griži. Muhe prenašajo bacile mehanično na živila, s katerimi se hrani ljudje. Možen je prenos z mlekom, še posebno pa s pitno vodo. Če pridejo bolnikovi iztrebki v vodo, se običajno okužijo ljudje množično, naenkrat jih oboli veliko število. V takem primeru nastopi epidemija kolere v širšem obsegu, kar zahteva od zdravstvenih služb, da takšno področje pripravijo za karantensko bivanje. Obenem pa se strogo prepove prido in odhod osebam, ki se nahajajo na takšnem področju.

Po preboleli bolezní kolere je bivši bolnik imun (odporen proti bolezní), vendar pa to ni trajno oziroma dosmrtna imunost, temveč traja samo nekaj let.

Čas, ki preide od okužbe do izbruha bolezní je pri koleri 12—18 dni. Zgodi se tudi, da zbolí zdrav bacilovca oziroma izločevalec kolernih klic, ko njegov organizem izgubi odpornost proti bolezní iz kakršnega koli vzroka, npr. če je podvržen črevesnemu katarju. Po mednarodnih predpisih pa se za čas okužbe pri koleri računa 5 dni. Toliko traja tudi karantena.

Potek bolezní

Bolezen poteka različno, kako bo potekala pa je odvisno:

1. kakšen je organizem posameznika in stopnja njegove odpornosti,
2. od bacilov ter kužnosti bacilov.

Najlažji primeri potekajo kot navadni črevesni katar, ki traja nekaj dni in se konča dobro. Pri hujših in najhujših oblikah kolere pa vidimo, da nastopijo začetne težave (driska) in se v najkrajšem času stopnjujejo: izpraznitve črevesnega blata so vedno pogostejše, pridruži pa se čedalje hujše bljuvanje. Iztrebki v najkrajšem času izgube barvo in so kar tekoči: dobijo VIDEZ RIŽEVE VODE. To so tipični iztrebki za kolero. Zaradi neprestanega iztrebljanja in bljuvanja izgubi bolnik iz organizma v kratkem času zelo veliko tekočine, zato se kri zgosti, seč pa usahne. V mišicah se pojavijo boleči krči. Utrip srca je vedno hitrejši, kar ima za posledico preobremenitev in nastopi smrt. Zaradi močne izsušenosti postane bolnik ledeno mrzel, telesna temperatura pa pade pod normalno. Če ni takojšnje zdravniške pomoči, bolnik lahko takoj umre. Kolero ugotovimo torej po začetni značilni klinični obliki. Če gre za epidemijo bolezní, se že vse določne bolezní nekje upoštevajo za možnost kolere. Zato je obvezno vsak pojav, ki ga posamezniki zaznavajo, takoj prijaviti najbližji zdravstveni postaji, ki bo na osnovi laboratorijskega pregleda bolnikovih iztrebkov in izbruhane snovi skušala ugotoviti vrsto in resničnost obolenja.

Zdravljenje kolere

Pri zdravljenju kolere je predvsem nujno potrebno nadomeščati izgubljen tekočino; če bolniku ne nadomeščamo tekočino, ki jo izgublja z neprestanim iztrebljanjem in bruhanjem, bo po nekaj urah takšne izsušenosti dobil mišične krče, prenehal bo urinirati in sledila bo smrt. Bolniku pa poleg tekočine preprečimo dajemo

tudi razne za življenje nujno potrebne snovi, ki jih je izgubil zaradi drisk. S takim nadomeščanjem tekočine bomo rešili bolnika gotove smrti. V vsakem primeru pa je strogo obvezno, da se svojci bolnika takoj obrnejo na zdravstveno službo, ki je najbližja, ter iščejo zdravniško pomoč, obenem pa se ravnajo po napotilih zdravstvene službe, v kolikor se pojavi primer kakršnega koli črevesnega obolenja, ker vedno ni možno takoj določiti, za kakšno vrsto obolenja pri bolniku gre. Da pa bi preventiva odigrala svojo vlogo, je neobhodno potrebno, da se ravnamo v vsakem primeru tako kot je bilo navedeno.

V ČASU, KO BOLEZNI V KAKI DEŽELI SE NI, PREPREČUJEMO KOLERO PO NASLEDNJIH PRAVILIH:

1. Zdravstvena prosveta: izvajajo se predavanja po terenu, v šolah, tovarnah in drugih delovnih kolektivih. V teh predavanjih se mora opozarjati na možnost, da se bolezen prenese tudi k nam, pri tem pa opozarjati tudi na resnost obolenja in kakšen je postopek za preprečevanje širjenja bolezní.

2. Dvigniti moramo osebno higieno posameznikov, da preprečujemo možnost širjenja kolere. Zato je nujno umivanje rok pred vsakim obrokom jedi, ne glede kje se zauživa. Vsekakor pa je obvezna uporaba umivalnih sredstev po vsakem iztrebljanju.

3. Zelo važen je stalen nadzor nad izvori pitne vode, posebno velja to za individualne vodovodne napeljave ter studence na deželi. Potreben je tudi nadzor nad kvaliteto živil, zlasti pa nad tistimi, ki jih ni potrebno prekuhavati.

4. Nasploh moramo skrbeti, da bodo naša delovna okolja na vseh delovnih mestih in tudi doma vedno čista, ker nečistoča povečuje možnost širjenja kolere.

5. Potrebno je skrbeti za zdravo in zadostno ter vitaminsko prehrano, ki naj bo praviloma: zdrava prehrana v zdravem telesu.

Služba varstva pri delu

svetovni Rdeči križ registriral na osnovi prijav celo vrsto smrtnih žrtev in večje število obolelih primerov, je naša naloga, da v duhu mednarodne organizacije za zdravstvo in RK opozorimo naše člane kolektiva pred grozečo nevarnostjo, ki preti iz sosednjih dežel tudi našemu zdravju, če ne bomo pravočasno seznanjeni s preventivnimi ukrepi, ki so pogoj za temeljito obrambo pred grozečo nevarnostjo kolere. Torej naša dolžnost naj ne ostane samo v okviru informacij in napotkov vsem članom kolektiva ter svojem in ostalim občanom, ampak naj bo naša preventivna dejavnost resnični nosilec borbe proti koleri. Zato je potrebno, da se seznanimo z nekaterimi znaki in samim razvojem kolere, in končno, da tudi poznamo način, kako se kolera preprečuje. Pred kolero se lahko obvarujemo le z doslednim upoštevanjem higienskih predpisov in tudi njihovim izvajanjem. Prav vsi ljudje smo dolžni upoštevati, da s pravilnim ravnanjem z živili, vodo, odpadnimi snovmi in človeškimi iztrebki onemogočimo morebitno okuženje.

Poglejmo, kakšne simptome in razvoj ima kolera:

Kolera je zelo nalezljiva črevesna bolezen in zato spada med tako imenovane karantenske bolezní — se pravi tiste najhujše infekcijske bolezní, ki jih morajo vsi po vsem svetu po najkrajši poti prijavljati svetovni zdravstveni organizaciji in pri kateri je karantena strogo obvezna. V to skupino spadajo še naslednje nevarne bolezní: črne kuge, kuga in rumena mrzlica. Kot smo prej omenili, so zarišča in izvor kolere in-

Spomladanski šopek sredi septembra »Cvet in sad« posledica žvepljenih hlapov. Slikano v Podkrajju

UDELEŽIL SEM SE SEMINARJA V BOHINJU

Komisija za družbeno ekonomske odnose pri predsedstvu ZK ZMS je organizirala seminar za predsednike in člane komisij za DEO pri občinskih konferencah ZMS. Kot član te komisije pri naši OK ZMS sem se z veseljem odzval temu vabilu ter se udeležil seminarja, ki je bil v Bohinju v Mladinskem domu od 19. do 21. 10. letos.

Po dolgi in skoraj naporni vožnji z vlakom, od Ljubljane naprej pa z avtobusom, smo prispele do Bohinja. Že na avtobusu smo se nekateri »stari tovariši« s prejšnjega seminarja pristržno pozdravili. Med nami pa je bilo tudi precej novih obrazov. Nekateri še plašni, ker so se prvič udeležili seminarja in niso še nikogar poznali, drugi pa so si dvigali samozavest z zbijanjem šal na račun razdeljevanja sob pri recepciji, kjer so nas namestili po sobah. Ko smo utišali kruljenje lačnih trebuhov, smo se prvič uradno zbrali v sejni dvorani mladinskega doma. Pozdravil nas je predsednik komisije za DEO pri PEK ZMS Ivo Herad. V svojem govoru nas je med drugim seznanil s programom in načinom dela seminarja. Izvolili smo tudi komisijo za sklepe. S hišnim redom hotela, vsem komfortom in ugodnostmi v njem pa nas je seznanil v. d. direktorja.

Po kratkem odmoru smo pričeli z delom seminarja. Prvi nam je predaval tovariš Peter Toš, predsednik komisije pri CK ZKS. Govoril je o samoupravljanju, samoupravnih sporazumih med OZD, dal pa nam je tudi precej koristnih nasvetov za naše nadaljnje delo. Svoje predavanje pa je zaključil z besedami, da mora samoupravljanje postati način našega dela, našega življenja. Potem pa smo mu v nadaljnji razpravi postavljali konkretna vprašanja iz delovnih organizacij, kjer delamo, na katera je z veseljem odgovarjal. Tako je minil prvi uradni dan seminarja, po večerji pa smo se vsi seminaristi med seboj bolje spoznali.

V soboto pa smo takoj po zajtr-

ku analizirali poročila o delu komisij za DEO iz posameznih OK. Ob 10. uri pa smo za okroglo mizo imeli pogovor z glavnim urednikom revije M. Pogovarjali smo se o problemih, na katere naletimo pri našem delu, o našem sedanjem načinu dela in kaj spremeniti, da bo delo uspešnejše. Pogovor je bil zelo zanimiv, na koncu pa smo si bili vsi edini v tem, da je takšnih pogovorov občutno premalo ter da se jih naj v bodoče organizira čim več.

Po izdatnem kosilu in kratkem počitku pa smo obravnavali skupno poročilo, ki sta ga sprejela RSS in PRK ZMS o ustanavljanju aktivov in konferenc mladih delavcev, podrobno razlago o novi organiziranosti ZM oziroma mladinskih aktivov v TOZD in povezavi s sindikatom pa sta imela tovariš Slavko Grčar, organizacijski sekretar RSS, in tovariš Ivo Herad, predsednik komisije za DEO pri PRK ZMS. Ta tema nas je vse prisotne najbolj zanimala, zato je bila tudi »debata« na višku. Dobili smo precej novih smernic in navodil glede reorganizacije ZM in sindikata. Vsi pa smo se strinjali tudi z ugotovitvijo, da je sindikat do sedaj na splošno premalo informiran o novi organizaciji in čaka, kaj bo prinesel kongres ZS. Toda, je dejal tovariš Grčar, vi mladi se morate zavzemati za to, da se bo do kongresa ZS nova organizacija že pokazala v praksi, da bo kongres lahko o njej razpravljal. Naloge sindikatov so tudi naloge aktivov mladih delavcev.

Po večerji pa je sledila zabava s plesom, kjer je tekla razprava o »tekoči problematiki«.

V nedeljo zjutraj pa nam je tovariš Peter Bekeš iz Ustavnega sodišča v Ljubljani predaval o novih predpisih o združenem delu in tako imenovanem paketu zakonov, podrobneje pa nam je izvajal zakon o konstituiranju OZD in vpisu v sodni register.

Komisija za sklepe, katera je skozi ves seminar budno spremljala razprave, je na koncu seminarja iz teh izoblikovala nekaj pomembnih sklepov, katere smo

potem vsi seminaristi glasno sprejeli. Kmalu po kosilu pa smo se pristržno pozdravili in se razšli vsak na svojo stran z upanjem, da se še dobimo na takšnih seminarjih in bogatejši za znanje, ki

smo si ga pridobili na seminarju. Tega pa bomo sedaj poskušali prenašati na čim večje število mladih v bazo, da se bodo tudi v praksi pokazali čim boljši rezultati.

V. Z.

KJE BOMO VOLILI?

Z ustanovitvijo TOZD se pojavljajo vprašanja glede nekaterih razporeditev članov delovne skupnosti, ker še ni natančno izdelana organizacijska shema, kje bo kdo volil. V tem sestavku bomo poskušali odgovoriti in obvestiti člane, ker ne bodo volitve v vseh TOZD na isti dan, v katero TOZD spadajo in kje imajo pravico in dolžnost voliti ali biti voljeni.

V tem pogledu dajemo naslednjo razporeditev:

1. V TOZD ročni in polavtomatski izdelavi steklene mase volijo in so lahko voljeni člani, ki delajo na delovnih mestih ročne predelave steklene mase, polavtomatske predelave steklene mase (sedanji notranji obrat), vsi zaposleni v zmesarni, vsi zaposleni v brusilnici, vsi zaposleni v operativnih delavnicah, vse pregledalke stekla, ki delajo na tri izmene, vse pregledalke v brusilnici, čistilke sanitarij, ki so po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov sedaj vključene v TOZD 301.

2. V TOZD avtomatske predelave steklene mase volijo in so lahko voljeni člani, ki delajo na delovnih mestih avtomatske predelave steklene mase, vzdrževanja avtomatske proizvodnje in pregledalke, ki delajo na štiri izmene in drugi, ki so po pravilniku osebnih dohodkov vključeni v TOZD 302.

3. V TOZD slikarnica s satinirnico volijo in so lahko voljeni člani, ki delajo na delovnih mestih v slikarnici, satinirnici, na kontroli v slikarnici in pakiranju in drugi, ki so po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov sedaj vključeni v TOZD 501.

4. V TOZD orodjarne s strugarško cizlersko delavnico volijo in so lahko voljeni člani, ki delajo na delovnih mestih strugarške cizlerske delavnice, reperturne delavnice, administrativno osebje v sedanji OZD 101, razen normirca.

5. V TOZD energetika so lahko

voljeni in volijo člani, ki delajo na delovnih mestih v energetiki, ključavničarski delavnici, elektro delavnici, mizarski delavnici, kisikarni, šamoterski delavnici, na vzdrževanju električnih in drugih električnih instalacij ter pogonskih sredstev, butanskih napravah, proizvodnji kisika, čistilka in ostali, ki so po sedanjem pravilniku o delitvi osebnih dohodkov vključeni v OZD 111.

6. V TOZD menza in počitniški domovi so lahko voljeni in volijo člani, ki delajo na delovnih mestih v menzi, bifeju in počitniških domovih.

7. V TOZD skupne službe so lahko voljeni in volijo člani, ki delajo na delovnih mestih strokovnih sektorjev in služb, gospodarsko planskem sektorju (planska služba), ekonomske enote, komercialni sektor (nabava in prodaja, izvoz, skladišče pomožnega materiala, skladišče odlitkov in modelov, skladišče surovin, skladišče gotovih izdelkov), kadrovska pravna služba, varstvo pri delu, razvojni oddelek, vodja proizvodnje, oblikovanje, priprava dela, vsi normirci, vodja ekspedita in proizvodne embalaže, delavci v skladišču embalaže, skladiščni delavci, vozniki viličarjev, vozniki dvigal, celotni strojni transport OZD 121, splošna služba, vsi gasilci, vratarji, nočni čuvaj, laboratorij s tehnično kontrolo in čistilke, ki niso vključene v drugo TOZD.

V zvezi s sestavo volilnega imenika posebej pripominjamo, da se občasne razporeditve, ki niso izvršene s pismeno odločbo (občasno delo v drugi enoti, še nedokončana razporeditev invalidov), upoštevajo tako, da se vpišejo v volilni imenik tiste TOZD, za katero imajo zadnjo pravnoveljavno odločbo o razporeditvi.

Člani naj se ravnajo po tem pojasnilu, ker bodo volilni imeniki po navedeni razporeditvi tudi sestavljeni.

Mali leksikon samoupravljanja

(V. nadaljevanje)

INTEGRACIJA

Integracija je združevanje, spajanje delov v celoto. V gospodarskih odnosih (mednarodnih) povežovanje nacionalnih gospodarstev v širša gospodarska področja, navadno zaradi razširitve tržišča. Zaradi tega se ukinjajo omejitve (kvantitativne, carinske) in druge bariere, ki ovirajo menjavo dobrin. Nacionalna gospodarstva so primorana na integracijska gibanja zaradi modernega razvoja tehnike in proizvodnih sil.

Integracija proizvodnje, kombiniranje v industriji, v katerem se vse bolj združuje proizvodnja raznih faz iste, dveh ali več industrijskih panog.

IZGUBA

V gospodarskih organizacijah navadno višek stroškov poslova-

nja nad skupnim dohodkom. Po predpisih posluje gospodarska organizacija z izgubo, če so izplačani osebni dohodki večji od čistega dohodka. Pokriva se iz rezervnega sklada in če to ni dovolj, iz poslovnega sklada. Možne sankcije: prisilna uprava ali likvidacijski postopek.

KONKURENCA

Konkurenca je posledica delovanja ekonomskih zakonov proizvodnje, menjave (ponudbe in povpraševanja) in delitve. To je tekmovanje proizvajalcev, v katerem se hočejo z nižjimi cenami in boljšo kvaliteto znebiti konkurentov v boju za tržišče in ga osvojiti za svoje proizvode. Glavni pogoj za konkurenco je obstoj blagovne proizvodnje in tržišča. V konkurenški borbi zmagojuje proizvajalci, ki imajo nižje cene, te pa

so rezultat povečane produktivnosti dela (nova tehnologija, modernjša organizacija dela itd.).

KONVERTIBILNOST

Prvotno je označevala možnost menjave papirnega denarja (bankovcev) z valutnim kovinskim denarjem (zlatim, srebrnim), zatem (tudi danes) pa možnost menjave papirnega denarja za zlato, kakor tudi valutnega denarja neke države za valutni denar druge države. Po drugi svetovni vojni so se po svoji konvertibilnosti odlikovale valute ZDA, Kanade in Švice. Kasneje so postale konvertibilne tudi druge evropske valute.

KORUPCIJA

Podkupovanje, pokvarjenost; posebno podkupovanje uglednih

ljudi, politikov zaradi pridobitve koncesij v gospodarskem življenju. Zaradi takih korupcij lahko pride do velike škode v gospodarstvu neke države, ker se gospodarska aktivnost izkorišča samo za privatne cilje, izogiblje se plačevanja davkov ipd.

LICENCA

V najširšem smislu besede pravica izkoriščanja tuje pravice industrijske lastnine (patentiranega izuma, zaščitene industrijskega vzorca ali modela, zaščitene pečata blaga) in tujih avtorskih pravic. Najpogosteje se uporablja v zvezi z izkoriščanjem izumov. Pojem licence izvira iz patentnega prava.

(Nadaljevanje prihodnjici)

KAJ PREDVIDEVA OSNUTEK ZAKONA

Predvsem skuša na področju pravne ureditve stanovanjskih razmerij uveljaviti znana načela politike stanovanjskega gospodarstva. Skuša pa doseči tudi druge cilje, zlasti preprečiti na tem področju pogoste pojave špekulacij in neopravičenega bogatenja, ki so eden izmed virov neutemeljene socialne diferenciacije: okrepiti zakonitost; povečati varstvo občanov, ki so pomoči potrebni; nuditi večje varstvo stanovanjskemu fondu; odpraviti anomalije, ki so se nakopičile po administrativnem razdeljevanju stanovanj; upoštevati zahteve prakse pri izvajanju veljavnih predpisov na tem področju. Spričo tega se osnutek znatneje razlikuje od veljavnega zakona o stanovanjskih razmerjih.

Temeljno izhodišče za vsebinsko urejanje in kvantitativno dimenzioniranje stanovanjske pravice in stanovanjskih razmerij v osnutku zakona izhaja iz družbeno-ekonomskih razmerij delavcev v združenem delu in lastniško-pravnih razmerjih občanov. Delavci v združenem delu s svojim prispevkom, ki ga po načelu vzajemnosti in solidarnosti izločajo iz osebnega dohodka za gradnjo novih stanovanj, ter s prispevkom s sedanjim in minulim delom svoji organizaciji združenega dela in družbeni skupnosti pridobijo, ob pogojih, določenih s tem zakonom, pravico do trajne uporabe stanovanja v družbeni lastnini, da bi s tem zadovoljili svoje osebne in družinske potrebe. S tem se opušta sedanji sistem, ki ni dovolj upošteval lastne participacije delavcev v združenem delu pri dodeljevanju in uporabi stanovanj, ki so jih le-ti pomagali pridobiti s svojim dohodkom.

Pri določanju pravic občanov do lastniškega stanovanja izhaja osnutek iz ustavnega načela, da ima občan lahko lastniško pravico na stanovanju, da bi z njim mogel zadovoljiti stanovanjske potrebe zase in za svojo družino. Ob tem se postavlja dilema, ali je sedanji sistem glede stanovanjskega maksimuma še ustrezen glede na to, da so lastniki v mnogih primerih oddajali presežni stanovanjski prostor špekulativno in ustvarjali dohodek v obliki rentierstva. Ob takih pogojih lahko stanovanjska lastnina predstavlja latenten izvor rente, ki povzroča deformacije v odnosu do sprejetega stališča in družbenih potreb; ti pogoji so narekovali, da se v stanovanjski politiki poudarijo socialno razredni aspekti. Zato osnutek zakona še posebej obravnava lastniško premoženjska vprašanja in glede stanovanjskega maksimuma postavlja rešitve, ki skušajo eliminirati možnost rentierstva.

Zaradi stanovanjskega primanjkljaja je potrebno omogočiti, da se prazna stanovanja zasedejo in to v čim krajšem času. Taka potreba narekuje nove določbe.

Stanodajalec je dolžan oddati v uporabo prazno stanovanje. Če tega ne stori v 3 mesecih, odda stanovanje stanovanjski organ.

Najdaljši rok priprave za vselitev je 60 dni, ne pa več, kot je to mogoče sedaj.

Odpoved imetniku stanovanjske pravice, ki z družino neha

uporabljati stanovanje, je možna že po 6 mesecih, ne pa šele po 1 letu.

Stanodajalec lahko odpove stanovanjsko pogodbo imetniku stanovanjske pravice, ki ima v lasti prazno stanovanje v istem kraju, če je to stanovanje primerno; če ni primerno, je njegov lastnik dolžan dopustiti, da ga stanodajalec usposobi za primerno.

Osebe, ki odhajajo na delo, šolanje in podobno, obdržijo stanovanjsko pravico največ 4 leta, ne pa nedoločen čas.

Stanovanjski primanjkljaj tudi zahteva, da se obstoječi stanovanjski fond zavaruje pred krčenjem, da se olajša njegovo povečanje in pa da se čim bolj omeji možnost, da imajo iste osebe ali njihove družine stanovanjsko pravico na več stanovanjih in da uporabljajo več stanovanj. V ta namen določa osnutek zakona:

Prepoved uporabljati ali oddajati stanovanjske prostore v namem kot poslovne prostore, razen v izjemnih primerih in ob pogojih, določenih v zakonu;

družinski član imetnika stanovanjske pravice ne more biti hkrati samostojen imetnik take pravice na drugem stanovanju; prepoved uporabe dveh ali več stanovanj;

če skleneta zakonsko zvezo osebi, ki imata vsaka svoje stanovanje v istem kraju, lahko obdržita samo eno stanovanje;

posest stanovanj v raznih krajih ni mogoča za izkoriščanje kmetijskega posestva;

če imetnik stanovanjske pravice osebno ne uporablja stanovanja več kot eno leto z namenom, da trajno zapusti skupno življenje v družini, izgubi stanovanjsko pravico; člani družine obdržijo pravico stanovati v takem stanovanju samo, če so že najmanj dve leti živeli z njim; ta rok pa ne velja za mladoletne otroke;

stanovanjska pogodba se lahko spremeni, če naj se z dovoljenjem pristojnega organa v stavbi, ki je v družbeni lastnini, preuredijo skupni prostori v stanovanje.

Po veljavnih predpisih morajo biti stanovanja racionalno izkoriščena. Občinska skupščina lahko izda predpis o obveznosti imetnikov stanovanjske pravice, ki nimajo racionalno izkoriščenih stanovanj. Ti predpisi lahko določijo, da stanovanjski organ izda odločbo, naj imetnik stanovanjske pravice v določenem roku racionalno izkoristi stanovanje, ker sicer plača višjo stanarino. Take določbe pa ne veljajo za stanovanja v lasti občanov. Doslej nobena občinska skupščina v naši republiki ni izdala takega predpisa. Omenjene ureditve ne kaže prevzeti, marveč je treba reševati vprašanje neracionalno izkoriščenih stanovanj s postopnim prenehanjem na stroškovne stanarine, z ustreznim obdavčenjem, prepovedjo oddajanja stanovanjskih prostorov podstanovalcem in podobno.

Po veljavnih predpisih o stanovanjskih razmerjih se ne štejejo za stanovanje prostori, ki se v sezoni, ali od časa do časa uporabljajo le za počitek ali odih (vikendi). Ni utemeljenih razlogov, da bi se za vikende uporabljale določbe o stanovanjskih razmerjih. To pa ne glede

na to, ali gre za vikende, ki jih imajo občani lahko po tem zakonu v lasti ali pa jih uporabljajo na kakšni drugi podlagi. Zato naj bi se tudi v bodoče vikendi ne šteli za stanovanja pri uporabi določb zakona, ki se nanašajo na stanovanjska razmerja.

Stanovanjska pravica pomeni družbeno varstvo uporabnikov stanovanj. Je namreč trajna pravica, ki preneha samo v primerih in na način, kot to določa zakon. Zaradi odpovedi lahko preneha samo iz vzrokov, določenih v zakonu.

Obseg družbenega varstva s pomočjo stanovanjske pravice je odvisen od tega, ali delovni človek lahko sam reši svoje stanovanjsko vprašanje in od števila praznih stanovanj, ki so na voljo. Potrebno pa je razrahljati posamezne togosti stanovanjske pravice v veljavnih predpisih, ki odvrtačajo občane, da bi si s svojimi sredstvi oziroma z udeležbo svojih sredstev pridobivali svoja lastna stanovanja. V ta namen bi bilo koristno odpraviti nekatere omejitve lastniške pravice, v katerih se odraža ta togost, s tem, da se lastnikom priznajo pravice, ki jim ne pripadajo po veljavnih predpisih:

— zahtevati vselitev v stanovanje osebe, ki uporablja dvoje ali več stanovanj, če je stanovanje njegova last;

— zavrniti soglasje k zamenjavi stanovanj tudi iz drugih razlogov kot doslej;

— prepovedati v stanovanjski pogodbi oddajo dela stanovanja podstanovalcev ali za opravljanje dovoljene dejavnosti;

— skleniti stanovanjsko pogodbo za določen čas; ob prisilni izselitvi imetniku stanovanjske pravice v takem primeru ne pripadajo niti najpotrebnejši prostori;

— zahtevati vselitev v svoje stanovanje, čeprav ne ponudi imetniku stanovanjske pravice, ki del stanovanja oddaja, drugega primernega stanovanja, pač pa stanovanje, ki ustreza delu stanovanja, ki ga dejansko uporablja;

— vseliti se v prostore, izpraznjene zaradi izselitve sostanovalca, čeprav sam ni sostanovalec v tem stanovanju, to pa le, če nima stanovanjske pravice na drugem stanovanju oziroma je v stanovanjski stiski;

— zahtevati od svojega stanodajalca, če stanuje v družbenem stanovanju in so njegove razmere posebno težke, da uvrsti imetnika stanovanjske pravice na stanovanju v njegovi lasti med prednostne pričakovalce stanovanj in mu odda drugo primerno stanovanje. Če zahtevi lastnika ni ugodeno v 3 letih, lahko toži na izpraznitev stanovanja ter pripadajo v tem primeru imetniku stanovanjske pravice ob prisilni izselitvi le najpotrebnejši prostori.

Iz povedanih razlogov je predvideno, da se stanovanjska pogodba sklene za določen čas tudi v naslednjih novih primerih:

— obvezno za stanovanja za mlade družine za čas, določen v splošnem aktu stanodajalca;

— neobvezno, če to predvideva stanodajalec v splošnem aktu v primerih, ko se imetnik stanovanjske pravice pred izdajo odločbe o oddaji stanovanja zaveže, da bo ob udeležbi lastnih

sredstev pridobil novo stanovanje v času, za katerega se sklene stanovanjska pogodba.

Špekulacijo, izkoriščanje in neopravičeno bogatenje, s tem pa pogosto enega izmed virov neopravičene socialne diferenciacije naj bi preprečevale tele nove določbe:

— stanovanjska pravica je osebna pravica; ne more se prenašati na druge, razen v primerih, ki jih določa zakon. Prenos stanovanjske pravice v nasprotju z zakonom nima pravega učinka in je kaznivo dejanje;

— stanovanje v drugem kraju se odda uporabniku le za določen čas ter na njem ne pridobi stanovanjske pravice in ga ne more oddajati v podnajem;

— imetnik stanovanjske pravice na istem stanovanju je lahko samo ena oseba, brez izjeme;

— točno je določeno, katere osebe štejejo med člane družinskega gospodinjstva imetnika stanovanjske pravice in ki imajo glede na to po smrti ali odselitvi imetnika pravico stanovanje še naprej uporabljati;

— zamenjava stanovanj ni dovoljena, če se z njo bistveno poslabšajo stanovanjske razmere uporabnikov stanovanj ali če je le navidezna;

— stanodajalec lahko odpove stanovanjsko pogodbo tudi, če je imetnik stanovanjske pravice svoje lastno stanovanje oddal ali odsvojil z namenom, da stanodajalcu onemogoči odpoved;

— podstanovalec ne more oddati drugi osebi prostorov, ki jih uporablja na podlagi podstanovalske pogodbe;

— občinska skupščina lahko predpiše, da imetnik stanovanjske pravice ne more oddajati posameznih prostorov v podnajem, če je stanovanje neracionalno izkoriščeno;

— pravico zahtevati vselitev v svoje stanovanje ima le tisti, ki je lastnik stanovanja najmanj 5 let, razen če ga je pridobil z dedovanjem ali na kakšni drugi pravni podlagi neposredno od najbližjih sorodnikov;

— lastnik, ki se vseli v lastno stanovanje na podlagi pravice zahtevati tako vselitev, ne sme stanovanja zamenjati niti ga oddajati v podnajem 5 let.

Večje varstvo zakonitosti se skuša doseči z naslednjimi novimi določbami:

— na najpotrebnejših prostorih se sicer ne more pridobiti stanovanjska pravica, upravičenci na takih prostorih pa uživajo varstvo, kot ga imajo imetniki stanovanjske pravice;

— o vprašanjih, ki so med strankami sporna in izvirajo iz razmerij po tem zakonu, odloča praviloma sodišče;

— če imetnik stanovanjske pravice, ki uporablja dve ali več stanovanj, ne izprazni drugih stanovanj v roku, ki mu ga določi stanovanjski organ, lahko pri tem organu vloži zahtevo, naj imetnik izprazni druga stanovanja, vsak občan, organizacija za gospodarjenje s stanovanji, krajevna skupnost ali samoupravna stanovanjska skupnost;

— oseba, ki misli, da je prizadeta v svojih pravicah, ker zamenjava stanovanj nasprotuje zakonu, lahko pogodbo o zamenjavi izpodbija s tožbo;

— odločba o oddaji stanovanja

O STANOVANJSKIH RAZMERJIH

in o ugovorih zoper to odločbo mora biti obrazložena; tisti, ki je z odločbo o oddaji stanovanja določen za imetnika stanovanjske pravice, ter tisti, ki je zahteval, da se mu stanovanje odda, pa z zahtevo ni uspel, lahko zahteva, naj sodišče v nepravdnem postopku odloči o oddaji stanovanja;

— tudi za prenos stanovanjske pravice na zasedenem stanovanju na drugo osebo, predviden po zakonu, veljajo posamezne določbe tega zakona, ki se prenašajo na pravico stanovanja;

— potrebnost popravila, ki je sicer dolžnost organizacije za gospodarjenje s stanovanji, stanodajalca oziroma lastnika, ki ga pa lahko ob zakonitih pogojih izvrši imetnik stanovanjske pravice, ugotavlja sodišče v nepravdnem postopku;

— če je oseba, ki zaradi odhoda na delo, šolanja in podobno ne uporablja stanovanja, oddala stanovanje drugemu, ne da je poprej ponudila stanodajalcu, da določi to osebo, lahko stanodajalec zahteva izselitev te osebe;

— akt, s katerim se ustanovi sostanovalsko razmerje v nasprotju z zakonom, nima pravnega učinka;

— sostanovalec lahko zahteva, da se izselijo osebe, ki so v stanovanju ostale po smrti sostanovalca ali ko je ta trajno nehal uporabljati stanovanje, če misli, da nobena izmed teh oseb nima pravice nadaljevati v uporabo tega dela stanovanja. Te pravice pa nima, če bi stanovanje ne bilo smotrno izkoriščeno z dodelitvijo spornega dela stanovanja temu sostanovalcu;

— določeni so prekrški, ki jih storijo pravne osebe in njihove odgovorne osebe, če kršijo obveznosti po zakonu. Določeni so novi prekrški za posameznike. Povečana je višina predpisanega najvišjega zneska denarne kazni za prekrške;

— kdor na dan uveljavitve zakona uporablja stanovanje brez stanovanjske pogodbe ali sodne odločbe, ki nadomešča pogodbo, mora skleniti stanovanjsko pogodbo ali vložiti zahtevo za izdajo sodnega sklepa, ki nadomešča pogodbo, v šestih mesecih. To pa ne posega v pravice tistih, ki so upravičeni zahtevati izselitev nezakonito vseljene osebe.

Učinkovitejša se skuša zagotoviti zakonitost v primerih nezakonite vselitve v stanovanje. Če se nezakonita vselitev pripravlja ali je v teku, so organi milice dolžni vselitev preprečiti. Nezakonita vselitev je kaznivo dejanje. Tožba za izpraznitev nezakonito vseljenega stanovanja ni dovoljena, če je že vložena zahteva za upravno izpraznitev in obratno, da se izključi možnost paralelnega sodnega in upravnega postopka, ki sedaj obstaja.

Varstvu uporabnikov stanovanj so namenjene tele nove določbe:

— uporabniki stanovanja lahko nasprotujejo zamenjavi stanovanj, če bi se z njo bistveno poslabšale njihove stanovanjske razmere;

— stanovanja ni mogoče odpovedati iz razloga, ker ga več kot 6 mesecev ne uporablja, delavcu, ki je moral zaradi premestitve nastopiti delo v drugem kraju, dokler v tem kraju ne dobi primerne stanovanja;

— če osebi v stanovanju, veza-

nim s službeno funkcijo oziroma hišniku ali drugi osebi v stanovanju, namenjenem za opravljanje določenega dela v hiši, preneha služba iz razlogov, ki jih ni mogoče šteti, da so nastali po njeni krivdi, vi treba uporabnikom, ki se izselijo iz stanovanja, vselej preskrbeti drugo primerno stanovanje;

— če gre za prisilno izselitev imetnika stanovanjske pravice v najpotrebnejše prostore, sodbe, s katero se ugotovi odpovedi stanovanja, ni mogoče izvršiti, če je med uporabniki stanovanja kakšna oseba, katere zdravje ali življenje bi bilo ogroženo s takšno preselitvijo. Mnenje o tem da občinski upravni organ za socialno varstvo;

— preureditvam skupnih prostorov v stanovanju se imetniki stanovanjske pravice lahko upirajo, če se z njimi znatno poslabšajo njihove stanovanjske razmere; imajo pravico do odškodnine za škodo, povzročeno s preureditvijo ali z izgubo pravice uporabe skupnih prostorov;

— občinska skupščina sicer lahko predpiše, da imetnik stanovanjske pravice ne sme oddajati posameznih stanovanjskih prostorov v podnajem, če stanovanje ni racionalno izkoriščeno. Prepoved pa ne velja za imetnika stanovanj z nižjimi osebnimi dohodki, ki oddajajo največ en stanovanjski prostor, da pridobijo dodatne dohodke za preživljanje;

— lastnik sicer lahko zahteva vselitev v svoje stanovanje, če ponudi imetniku stanovanjske pravice, ki del stanovanja oddaja, drugo stanovanje, ki ustreza sorazmerno delu stanovanja, ki ga imetnik z družino dejansko uporablja. To pa ne velja, če gre za že omenjenega imetnika stanovanja z nižjimi osebnimi dohodki.

Po veljavnih predpisih ne pripadajo ob prisilni izpraznitvi nezakonito vseljenega stanovanja izseljenim osebam niti najpotrebnejši prostori. Ne bi bilo pravilno, da bi se nudilo pravno varstvo nasilnemu dejanju nezakonite vselitve v stanovanje, odškodovane osebe pa s tem spravimo praktično v brezpraven položaj. Zato novi zakon uredi nezakonite vselitve zaostroje, da se zavaruje zakonitost.

Podobno kot veljavni predpisi tudi osnutek varuje uporabnike stanovanja člane družinskega gospodinjstva, imetnika stanovanjske pravice tako, dokler stanujejo skupaj z imetnikom kot tudi po njegovi smrti oziroma izselitvi. Vendar narekujejo stanovanjski primanjkljaj, vzpodbuda občanom, da si s svojimi sredstvi pridobivajo lastna stanovanja in preprečevanje špekulacij, da se to varstvo takole omeji:

— za uporabnike stanovanja se štejejo poleg imetnika stanovanjske pravice samo še tisti člani njegovega družinskega gospodinjstva, ki z njim skupaj stalno stanujejo;

— določeno je precizno, katere osebe se štejejo za člane družinskega gospodinjstva imetnika stanovanjske pravice;

— če imetnik stanovanjske pravice ne uporablja stanovanja več kot eno leto z namenom, da trajno zapusti skupno življenje v družini, izgubi stanovanjsko pravico.

Samo člani družine, ki so že najmanj dve leti živeli z njim, obdržijo pravico stanovati v stanovanju. Rok dveh let ne velja za mladoletne otroke;

— po veljavnih predpisih v primeru, če je dobil imetnik stanovanjske pravice zaradi sklenitve trajnega delovnega razmerja ali premestitve stanovanje v drugem kraju, obdržijo člani njegove ožje družine ali njegovi starši, ki so leto dni živeli z njim, stanovanjsko pravico na prejšnjem stanovanju. Te določbe ni potrebno prevzeti, ker zadošča določba, da člani družine imetnika stanovanjske pravice obdržijo pravico stanovati v stanovanju, ki ga imetnik trajno zapusti.

Po veljavnih predpisih lahko tisti, ki stopi v delovno razmerje, poda ob sklenitvi delovne pogodbe pisмено izjavo, da se bo izselil iz stanovanja, ki ga dobi v uporabo, brž ko mu iz kakršnegakoli razloga preneha delovno razmerje, zaradi katerega je dobil stanovanje. Stanodajalec lahko na podlagi take izjave odpove stanovanje v treh mesecih po prenehanju delovnega razmerja, če imetniku stanovanjske pravice preskrbi najpotrebnejše prostore. Izjava neha veljati, če je tisti, ki jo je dal, stanoval v stanovanju 10 let ali krajši dogovorjeni čas. Te določbe omejujejo delavca pri svobodni izbiri dela, zaradi česar naj se ne prevzamejo. Predvideno pa je, da je mogoče skleniti z delavcem stanovanjsko pogodbo za določen čas ob pogojih, ki delavca vzpodbujajo, da pridobi novo lastno stanovanje ob udeležbi svojih sredstev.

Po veljavnih predpisih se šteje, da je za določen čas sklenjena stanovanjska pogodba po preteku tega časa molče obnovljena za nedoločen čas, če stanodajalec 6 mesecev pred pretekom pogodbe ne sporoči imetniku stanovanjske pravice, da bo zahteval izpraznitev stanovanja v dogovorjenem roku. Ni razlogov, da se imetnik stanovanjske pravice varuje na tak način. Določba tudi ni spodbudna za občane, da bi s svojimi sredstvi pridobivali nova lastna stanovanja.

Večje varstvo dobrega tehničnega stanja stanovanjskega fonda naj bi pomagale zagotoviti naslednje nove določbe:

— če ni drugačnega dogovora, imetnik stanovanjske pravice ne sme izvrševati sprememb v stanovanju brez poprejšnjega soglasja stanodajalca oz. tudi hišnega sveta, če bi spremembe lahko prizadele stanovalce ali druge prostore, opreme ali naprave v hiši;

— imetnik stanovanjske pravice je dolžan dopustiti v svojem stanovanju dela, ki so potrebna, da se odpravijo okvare v hiši, če del drugače ni mogoče izvršiti ali z nesorazmerno višjimi stroški.

— V splošnem spada urejanje gospodarjenja s stanovanjskim fondom v poseben zakon o gospodarjenju s stanovanji, ne pa v ta zakon.

Temeljni organizaciji združenega dela oziroma drugi družbeni pravni osebi kot stanodajalcu je dana nova dolžnost oziroma pravica, da s svojim splošnim aktom ureja:

— obvezno pogoje oddaje stanovanja v drugem kraju;

— fakultativno prepoved oddajanja delov stanovanj v uporabo podstanovalcem ali za opravljanje dovoljene dejavnosti;

— obvezno v splošnem aktu pogoje, ob katerih se lahko izda imetniku stanovanjske pravice soglasje, da sme uporabljati posamezne prostore v stanovanju za opravljanje poslovne dejavnosti oz. prepove uporaba le-teh v tak namen;

— obvezno čas, za katerega se sklene stanovanjska pogodba za najemno stanovanje, zgrajeno iz sredstev solidarnostnega stanovanjskega sklada za potrebe družin in občanov z nižjimi osebnimi dohodki in mladih družin;

— fakultativno sklenitev stanovanjske pogodbe za določen čas, če se imetnik stanovanjske pravice pred oddajo stanovanja zaveže ob sodelovanju lastnih sredstev pridobiti novo stanovanje ali novo družinsko stanovanjsko hišo;

— oddajo stanovanja drugemu po imetniku stanovanjske pravice za čas, dokler stanovanja sam ne uporablja in ko imetniku stanovanja ni mogoče odpovedati iz razloga, ker ga je z družino nehal uporabljati;

— fakultativno čas uporabe stanovanja glede na delovno razmerje, ko ni uporabljiva določba, da je mogoče tako stanovanje imetniku stanovanjske pravice odpovedati, kadar mu je njegovo delovno razmerje prenehalo iz določenih razlogov.

Organizaciji za gospodarjenje s stanovanji je naložena nova dolžnost, da s svojim splošnim aktom uredi pogoje, ki jih mora izpolnjevati oseba, da je lahko imetnik stanovanjske pravice na najemnem stanovanju, zgrajenem iz sredstev solidarnostnega stanovanjskega sklada za potrebe družin in občanov z nižjimi osebnimi dohodki, mladih družin in starih ljudi.

Občinski skupščini je dano novo pooblastilo, da s svojimi predpisi ureja:

— obvezno pogoje za izdajo dovoljenja za spremembo stanovanjskega prostora v druge namene kot za stanovanje in za uporabo določb, ki se nanašajo na obveznosti pridobiti v zvezi s tem drug, nov stanovanjski prostor;

— obvezno način in pogoje za oddajanje posameznih stanovanjskih prostorov podstanovalcem ter način evidence podstanovalskih razmerij. Zakonska ureditev nekaterih podstanovalskih odnosov ni več predvidena. Spričo tega je ureditev navedenih odnosov prepuščena občinskim predpisom;

— fakultativno prepoved, da imetnik stanovanjske pravice oddaja posamezne stanovanjske prostore v podnajem, če je stanovanje neracionalno izkoriščeno.

Urejanje samoupravnih pravic stanovalec ni predmet tega zakona, marveč spada v zakon o gospodarjenju s stanovanji.

Veljavni predpisi poznajo naslednje kategorije upravičencev v stanovanjih: imetnike stanovanjske pravice, sostanovalec, zaščitene podstanovalec in nezaščitene podstanovalec. Osnutek predvideva imetnike stanovanjske pravice, sostanovalec, podstanovalec in najemnike stanovanj in delov stanovanj ter naj-

(Nadaljevanje na 12. strani)

UVELJAVILI BOMO NOVO ORGANIZIRANOST ZVEZE MLADINE

Tovarniška konferenca ZMS v Steklarni se intenzivno pripravlja na IX. kongres ZMS in ZMJ. Zaveda se novih kvalitete svojega delovanja, ki jih bo pridobila s konceptom nove organiziranosti mladine v delovnih organizacijah. Mladina, ki je že sedaj nastopala kot konstruktivni element sindikalne organizacije, hoče to povezovalno in sodelovalno še bolj poglobiti. Do konca tega leta bo v vsaki TOZD (razen v TOZD menza, počitniški domovi, buffet in TOZD slikarnica) ustanovila aktiv mladih delavcev. Takšna obli-

davanju se je že v dopoldanskem delu seminarja razvila živahna razprava, med katero so seminaristi ugotovili, da bo treba v TOZD 301 ustanoviti več aktivov (po izmenah), ki pa bodo navzven nastopali kot en aktiv z enotnim vodstvenim organom. Prav mladi iz te TOZD so se pritoževali nad neizdelanim sistemom internega izobraževanja in nizkimi osebnimi dohodki, ki so precej nižji, kot so bili prikazani v stališčih Zveze sindikatov Slovenije. Kritično so ocenili tudi delo mladih članov ZK in predlagali, da nekatere ne-

Uvodne besede na seminarju v Čečah je podal tovariš Ivo Nerad (prvi z desne strani)

ka organiziranosti pa postavlja pred vodstvene organe mladine v Steklarni velike zahteve po usposabljanju vse večjega števila mladih kadrov. To je rodilo zahtevo po seminarju, ki ga je TK ZMS organizirala v soboto 27. oktobra letos v Čečah. Navzočih je bilo okoli 40 mladincev in mladink, izbranih iz vseh bodočih TOZD. Na seminar so povabili tudi predstavnike ZK, sindikalne organizacije ter nekaterih drugih organov v podjetju, vendar se na žalost nihče ni odzval povabilu. Ker so nameravali sprejeti tudi nekatere delovne dogovore, je odsotnost teh funkcionarjev ovirala delo na seminarju.

Uvodno predavanje o novi organiziranosti ZM v delovni organizaciji je imel član predsedstva republiške konference in sekretar komisije za družbeno-ekonomske odnose pri RK ZMS tov. Ivo Nerad. Po njegovem uvodnem pre-

aktivne mlade komuniste obravnava osnovna organizacija ZK v Steklarni.

V popoldanski razpravi so mladinci in mladinke, zbrani na tem seminarju, sprejeli nekatere delovne dogovore za hitreje izvajanje skupnega sporočila mladine in sindikatov Slovenije o novem organiziranju mladih delavcev. Tako so določili ključ za število članov predsedstva aktiva mladih delavcev vsake TOZD in število članov predsedstva konference na nivoju OZD. Dogovorili so se tudi za »trojke« iz vsake TOZD, ki bodo izdelale kandidatne liste članov predsedstva za njihovo TOZD.

Celotni seminar je prevevalo dobro delovno vzdušje, kar je trdno zagotovilo, da se vsaj nekateri mladi zavedajo svojega mesta v delovni organizaciji in družbi, ki je z novo ustavo še bolj utrdila socialistične samoupravne odnose.

I. T.

Mladi poslušajo izvajanje tovariša IVA NERADA na seminarju, ki ga je organiziral TK ZMS v Čečah

Pričela se je kulturna sezona

S komedijo »BOLHA V UŠESU« je mestno gledališče Ljubljana začelo letošnjo abonmajsko sezono v Hrastniku.

Naj se najprej ustavim pri sami sestavi letošnjega abonmaja, ki obsega kar osem nastopov naših bolj ali manj znanih umetniških skupin, sodelovali pa bodo in nam pokazali, kaj so v tem letu pripravili, tudi hrastniški kulturniki. Letošnji spored abonmajskih prireditev se mi zdi dobro sestavljen, saj bomo lahko v Hrastniku poleg dramskih skupin videli tudi nastop folklornega ansambla Tine Rožanc in pa operno predstavo Gorenjski slavček v izvedbi mariborske opere. To poslednje se mi zdi še posebno važno poudariti, saj niti Celje, pa tudi druga večja slovenska mesta nimajo stalnega opernega ansambla, razen seveda Ljubljane in Maribora, zato je ta zvrst glasbe ljudem, ki ne živijo v teh dveh mestih, še posebno težko dostopna, pa prav tako potrebna, da si lahko oblikujejo svoje kulturno obzorje in se seznanijo s čim več zvrstmi umetnosti, v teh pa ustvarjajo določeno kulturno ozračje, ki je še kako potrebno, da bomo tudi v prihodnji sezoni videli v Hrastniku tako pester spored iz različnih umetniških področij.

Podrobneje same vsebine komedije »Bolha v ušesu« ne bi obravnaval, temveč bi zapisal le to, da se začne celotno dogajanje zapletati zaradi navadnih naramnic, ki vzbudijo v ženi glavnega junaka huda sumničenja in ljubosumnost. S tem, ko hoče morda raz-

krinkati in ko s prijateljico naredi načrt, pa se dejanje do kraja zaplete in se ne razreši niti na koncu, saj je vsebina konca pravzaprav prepuščena gledalcu samemu. Naj omenim še to, da sta v tej komediji gledalcem predstavila tudi Zlatko Sugman in Polde Bibič, ki se ga televizijski gledalci spominjajo iz serije »Cvetje v jeseni«, kjer je igral glavno moško vlogo. V komediji »Bolha v ušesu« pa je moral igrati kar dve vloge, kar je seveda še posebno naporna in zahtevna naloga.

Za letošnjo sezono je sindikat Steklarne Hrastnik dal v prodajo v steklarni 50 abonmajskih kart po polovični ceni, tako da pride ena abonmajška predstava za kupca abonmaja le nekaj dražje, kot če bi obiskal filmsko predstavo. To je na vsak način dovolj poceni. Sprememba je v tem, ker je lansko leto sindikat karte razdelil za vsako predstavo posebej, toda brezplačno. Vendar se mi novi način zdi boljši v toliko, da bodo vse predstave približno enako zasledene, medtem ko je v prejšnjih letih za dobre predstave kart zmanjkalo, za druge pa so ostale na zalogi. Seveda pa je pomankljivost tega v tem, da je krog obiskovalcev precej zožen, le na kupce kart in je 50 kart za tako velik kolektiv kot je Steklarna Hrastnik absolutno premalo, seveda pa jih je nemogoče dobiti več, saj so bile razdeljene med druge kolektive in v celoti razprodane in jih ni več na zalogi niti pred posameznimi predstavami.

L. S.

Abonma za odrasle in mladino v Hrastniku

Občinski svet zveze kulturno-prosvetnih organizacij v sodelovanju s temeljno kulturno skupnostjo Hrastnik, začelja v oktobru tretjo gledališko in koncertno sezono po otvoritvi novega delavskega doma 1970. leta.

V minuli sezoni se je na odru zvrstilo osem abonmajskih predstav za odrasle, trikrat po dve predstavi za mladino in pet poučnih glasbenih prireditev v okviru Glasbene mladine Slovenije, podružnice Hrastnik. Največ predstava sta pripravila Slovensko ljudsko gledališče Celje in Mestno gledališče ljubljansko, za šolsko mladino pa tudi Mladinsko gledališče Ljubljana. Draga gosta Hrastničanov sta bila tudi Slovenski oktet iz Ljubljane in grupa New swing kvartet z Otom Pestnerjem. Ugotavljamo, da je samo abonmajske prireditve obiskalo preko 5.600 odraslih in mladine.

V začetni sezoni 1973/1974 smo na podlagi pridobljenih izkušenj zajeli k sodelovanju širši krog sodelavcev, tako glede izbire programa kot tudi v pogledu financiranja. Občinski sindikalni svet

Hrastnik nam je z dotacijo omogočil pocenitev abonmajskih kart in tako smo uspeli obdržati isto število predstav kot lani za odrasle in mladino, rezultat tega pa so že do konca razprodane abonmajske karte. Letos smo se glede na razpoložljive repertoarje odločili za Slovensko narodno gledališče Maribor, Mestno gledališče ljubljansko iz Ljubljane, Mladinsko gledališče Ljubljana in Akademsko folklorno skupino France Marolt Ljubljana. Za poživitev amaterske dejavnosti v našem kraju pa smo vključili v abonma tudi dve domači amaterski predstavi — eno za odrasle in eno za mladino.

Upamo, da bomo z izbranimi deli obiskovalce zadovoljili, saj je pri izboru sodelovalo večje število rednih abonmajskih obiskovalcev in kulturnih delavcev Hrastnika. Repertoar je širok in raznolik, zato smo skoraj prepričani, da smo izbrali prav, saj bo nudil poleg resnih dramskih del tudi obilo zabave. Tako bo res dostopen širokemu krogu obiskovalcev.

(S. F.)

Vsi na
volitve

PLANINCI - ODKRITO MED SEBOJ!

Delo in akcije našega skupnega planinskega dela v poletno-jesenski sezoni se bliža koncu. Le redka obdobja od ustanovitve so bila tako delavna in plodna kot letos, kar je ugotoviti v naslednjem:

stalacijo, nabavili novo opremo itd.

Pri vsem tem pa so tudi starejši člani imeli še dovolj časa, da so vodili mlajše po zasavskem hribovju, sami pa so odšli tudi ne-

kajkrat v Julijce in Savinjske planine, Pohorje in celo v Avstrijske Alpe ter na Visoke in Nizke Tatre v ČSSR.

Sedaj lahko z veseljem ugotovljamo, da je bilo celotno obdobje po občnem zboru en sam planinski delovni dan, prepreden z naporom in užitki vseh značajev. Vse to je dokaz teamskega dela pod vodstvom neumornega predsednika tov. Klanška, ki se je ves predal tej dejavnosti in s srečno roko izbral okrog sebe vrsto ljudi, ki jih je planinstvo osvojilo.

Ob vseh naštetih uspehih pa se planinci sprašujemo, kako vnesti več volje in ljubezni do planinstva med člane kolektiva steklarne. Čudno je, da pri tako velikem številu zaposlenih ne uspemo najti skupine aktivistov, ki bi uspela s svojim delom vnesti v celoten kolektiv željo po planinskem izletništvu, pohodih in drugi planinski dejavnosti. Upravni odbor bo izdelal za zimsko sezono program dela s težiščem v to smer, če je kdo potreben take rekreacije kot je planinstvo, je to prav gotovo zaposlen član v industriji znani po slabem življenjskem okolju in prav njemu je potreben svež zrak — nezastrupljeno okolje in tega imamo prav v planinah.

Preko tega članka bi želel s strani članov kolektiva steklarne slišati pripombe in predloge, kako

naj zastavimo naše skupno delo, da bo tudi to področje postalo planinsko aktivno, kakor je primer med tistim članstvom, ki živi izven ožjega območja steklarne.

Planinska organizacija nudi toliko možnosti za koristno in počivo

Naši planinci na KRIVAMU v Češki. Posnetek, ki bo vsem udeležencem ostal v lepem spominu

Naša dolgoletna želja, da bi društvo štelo 1000 članov, je zelo blizu cilja. Želeli smo predvsem pomladiti strukturo članstva in to nam je uspelo, saj je nad polovico članov med mladinci in pionirji. Izletništvo je tudi zavzelo nesluhten razmah, saj bomo na letni konferenci lahko poročali o realiziranem sklepu, da bomo za 80-letnico slovenskega planinstva obiskali 80 vrhov.

Ustanovljen je bil tudi mladinski planinski odred »Vitko Jurko«, ki je pripravil centralno proslavo zasavske planinske mladine v Gorah in ob tej priložnosti pod pokroviteljstvom našega izvoznouvoznega podjetja »Kemija-Impep« iz Ljubljane razvil svoj prapor. Udeležba na proslavi je štela nad 1.500 ljudi, kar je vsekakor pohvalno.

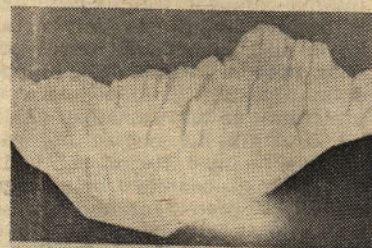
Tudi gospodarska dejavnost ni stagnirala, kljub temu da je društvo namenilo velika sredstva za društveno in izletniško delo. Konzervirali smo opremo v okolici doma, dokončali spodnje prostore, obnovili in modernizirali smo celotno elektro- in vodovodno in-

Tovariša KOZOLETA je PZS odlikovala z Zlatim odličjem za delo v PD

Na grebenu Nizkih Tater na Češkem

Priznanje kolektivu steklarne od Planinske zveze Slovenije

ni izživljanje in zdravo zabavo, da to v sedanjem času ne smemo zanemariti, temveč vložiti vso voljo v razvijanje te vrste rekreacije.

Drago Kozole

PREDLOŽENE SPREMEMBE

V zvezi s spremenjenimi predpisi o delitvi dohodka in osebnih dohodkov oziroma spremembami družbenega dogovora, so tudi podpisnice našega samoupravnega sporazuma pristopile k noveli.

Pri spremembah gre v bistvu za to, da se postavljajo novi pogoji glede izračuna faktorja stimulacije najvišjega osebnega dohodka, kakor tudi dopolnitev delovnih mest glede na težavnostne stopnje. Po obstoječih določilih lahko znaša najvišji osebni dohodek 7.500 din, in sicer to za podjetja v okviru Slovenije, ki imajo izpolnjene pogoje največjih podjetij, tako glede števila zaposlenih, osnovnih sredstev in po doseganju najvišjih delovnih in poslovnih rezultatov. Vsekakor pa steklarne ne izpolnjujejo teh pogojev, zato je potrebno najti take instrumente, da bodo tudi podjetja steklarne industrije pravilno razvrščena v okviru slovenske industrije. Istočasno pa smo dolžni tudi v krogu lastne panoge najti primerne razvrstitve upoštevajoč vse instrumente, ki veljajo za celotno slovensko industrijo. V obstoječih razmerah obstojijo težave v tem, ker imajo že nekatere delovne organizacije, med njimi tudi v naši steklarski panogi, že sedaj najvišji osebni dohodek, ki ga tudi izplačujejo v višini 7.500 din, kljub temu da po noveliranih predpisih niso v skladu z določili družbenega dogovora. V ta namen pa tudi prehajamo na to, da najvišji osebni dohodek vključijo v ekonomski element vseh pogojev, ki jih določa družbeni dogovor, upoštevajoč pri tem velikost podjetja, število zaposlenih, vrednost poslovnih sredstev, doseganje ekonomskih ciljev in drugo.

Upoštevajoč vsa ta določila bomo v okviru samoupravnega sporazuma predlagali verifikacijski

komisiji spremembe, in sicer v tem, da se minimalne akumulacije določajo v višini 2% in da bi bil faktor stimulacije za poprečen poslovni uspeh 1 in brez omejitve.

Prav tako smo ugotovili, da je število delovnih mest, za katera se priznajo težavnostni pogoji, v steklarski industriji zelo minimalno in smo predlagali razširitev.

Na podlagi vseh teh sprememb bomo verjetno pridobili ustrezna sredstva za osebne dohodke in s tem povečali maso ob osnovnem pogoju, da bomo pač morali ta sredstva tudi ustvariti.

S. v.

Tovariša MATKO IVAN, kontrola strgarskih izdelkov

PONOVNI PORAST BOLNIŠKEGA STALEŽA

Že večkrat smo razpravljali, da imamo mnogo izgubljenih dni iz naslova bolniškega staleža, tako iz naslova bolezni, nesreč pri delu, porodniškega staleža in podobno. Iz statističnih podatkov v preteklosti je bilo razvidno, da je bil Hrastnik kot občina kot celota vedno med tistimi, ki je imel najvišji odstotek bolniškega staleža. V preteklem obdobju se je stanje sicer delno izboljšalo v nekaterih skupinah, zaskrbljuje pa je to, da je bolniški stalež narasel v kategoriji neposrednih proizvajalcev — delavcev iz naslova bolezni. V vsakem pogledu, tudi v Steklarni Hrastnik stanje ni tako, da ne bi bilo zaskrbljujoče. Če primerjamo podatke iz leta 1972 v Steklarni Hrastnik, ugotovimo, da je bilo v tem letu izostankov do 30 dni 12.451 dni, od tega iz naslova porodniškega dopusta 4.650 dni in dojenja 3.661 dni. Ker skupnost zdravstvenega zavarovanja plača nadomestilo nad 30 dni, kakor tudi porodniški dopust in dojenje, je bila skupnost obremenjena za 12.451 dni in če od 12.451 dni odštejemo porodniški dopust in nego, kar znaša skupaj 8.311 dni, vidimo, da je skupnost plačala iz naslova bolezni ali nesreč pri delu 4.140 dni, medtem ko je iz tega naslova plačala delovna organizacija 17.760 delovnih dni. Skupno pa je bilo v letu 1972 izostankov 30.211 dni. Če ugotovimo to še vrednostno v sicer popolnoma pravilni primerjavi s povprečnim osebnim dohodkom, s tem da upoštevamo povprečni osebni dohodek v letu 1972, je za 17.760 din ob upoštevanju 22 delovnih dni na mesec delovna organizacija plačala 1.439.365,20 din neto za izostanke do 30 dni. Pri tem pa je potrebno še upoštevati, da v tem primeru ni bilo učinkovitega dela. Ta vrednost se sicer delno zmanjšuje, ker se ne plačuje nadomestilo v 100 % osnovi, vendar razlika ni bistvena. Zanimivo je predvsem to, da je skupnost bila dolžna plačati iz naslova bolezni in nesreč pri delu nadomestilo samo za 4.140 dni, delovna organizacija pa kar za 17.760 dni.

Če navedeno stanje iz leta 1972 primerjamo s stanjem iz leta 1973, in sicer v obdobju od ja-

nuarja do septembra, ugotovimo, da je v letošnjem letu v tem obdobju znašal izostanek zaradi bolezni in nesreč pri delu v breme delovne organizacije do 30 dni 18.809 dni. V breme skupnosti pa 12.511 dni ali skupaj 31.320 dni, od tega iz naslova porodniškega dopusta 3.731 dni, in iz naslova nege, dojenja 2.417 dni. Če po enakem postopku do 12.511 dni, kar gre v breme skupnosti, odštejemo porodniški dopust in nego v skupni višini 6.148 dni, dobimo, da je skupnost plačala oziroma dolžna plačati iz naslova bolezni in nesreč pri delu 6.363 dni, delovna organizacija pa 18.809 dni. Če ob povprečnem osebnem dohodku v letu 1972 1.783,60 dni, ki je osnova za obračun, je za 18.809 dni ob upoštevanju 22 delovnih dni na mesec izostanek v mesecih skupaj 854 mesecev, preračunano na povprečni osebni dohodek vrednostno, je delovna organizacija plačala 1.523.194,40 din neto za izostanke do 30 dni. Tudi tu je treba upoštevati, da pri tem ni bilo učinkovitega dela, da pa se ta vrednost delno zmanjšuje, ker se ne plačuje nadomestilo v 100 % osnovi, vendar razlika ni bistvena. V tem stanju je treba poudariti, da smo ob enakih pokazateljih v letu 1973 že v prvih 9 mesecih prekoračili izplačilo vrednosti lanskoletnega obdobja, kakor tudi število dni odsotnosti do 30 dni, medtem ko je odsotnost porodniškega dopusta in nega nekje v enakem sorazmerju.

Vsekakor se bo potrebno zamisliti nad takim stanjem, poiskati vplive in vzroke, ki imajo za posledico porast bolniškega staleža. Morda so ti vzroki v okolju, neurejenih klimatskih razmerah v podjetju, subjektivnih vzrokih, toda nesporno je to, da se je potrebno ob takem odstotku bolniškega staleža resno zamisliti in sprejeti ustrezne ukrepe za izboljšanje. Če še primerjamo povprečno število zaposlenih 1973 in da je teh 1793 moralo napraviti 16.137 mesecev, vendar se odšteje 854 mesecev, kar pomeni, da je bilo učinkovitega dela 15.283 mesecev, kar znaša v sorazmerju 16.137 nasproti 854 mesecim 5,29 %.

OSNUTEK ZAKONA O STANOVANJSKIH RAZMERNOSTI

(Nadaljevanje z 9. strani) potrebnih prostorov. Med stanovalce spadajo tudi sedanji zaščiteni podstanovanci kot je to bilo že doslej priznано v praksi. Tako kot veljavni predpisi dopuščata tudi osnutek obstoječa sostanovalska razmerja s tem, da se postopoma likvidirajo, ne morejo pa nastajati nova. Sostanovništvo je anomalija, ostanek iz časov administrativnega razdeljevanja stanovanj.

Na podlagi zakona o programiranju in financiranju graditve stanovanj ter zakona o družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu je predvidena graditev namenskih najemnih stanovanj za potrebe upokojencev in nezaposlenih užitvalcev invalidskih pravic, družin in občanov z niž-

jimi dohodki, mladih družin in starih ljudi. Potrebno je urediti vprašanja, ki izvirajo iz namembnosti teh stanovanj, pomembna za stanovanjska razmerja, in to:

— stanovanjski prostori, zgrajeni za namensko uporabo upokojencev, invalidov, mladih družin in starih ljudi kot posameznikov, se štejejo za stanovanja; drugače se stanovanjski prostori v stavbi, zgrajeni za posameznike (samski domovi), ne štejejo za stanovanja;

— na najemnem stanovanju, zgrajenem s pomočjo sredstev solidarnostnega sklada za potrebe družin in občanov z nižjimi osebnimi dohodki, mladih družin in starih ljudi, je lahko imetnik stanovanjske pravice le oseba, ki izpolnjuje pogoje iz splošnega

akta organizacije za gospodarjenje s stanovanji oz. občine kot stanodajalca. Stanovanjska pogodba za ta stanovanja, razen za stanovanja za stare ljudi, se sklene za čas, določen v splošnem aktu stanodajalca;

— deli stanovanj za mlade družine in stare ljudi se ne morejo oddajati podstanovalcem.

Da bi se uresničile splošne koristi, posegajo posamezne nove določbe v pridobljene pravice, denimo:

— osebe, ki so nehale biti člani družine imetnika stanovanjske pravice pa so ostale v stanovanju, zgubijo položaj uporabnikov stanovanja, s tem pa tudi pravico uporabe stanovanja po smrti ali odselitvi imetnika;

— zakonec, ki ni sklenil stanovanjske pogodbe, preneha biti imetnik stanovanjske pravice na stanovanju, v katerem živi z za-

koncem, ki je sklenil tako pogodbo;

— stanovanjska pogodba preneha tudi, če je treba po odločbi pristojnega organa izseliti stanovalce iz stanovanj, ker stavba ni več stabilna in ogroža življenje in varnost stanovalcev ali iz drugih utemeljenih razlogov;

— stanovanjska pogodba se lahko spremeni, če naj se z dovoljenjem pristojnega organa v stavbi, ki je družbena lastnina, skupni prostori preuredijo v stanovanje;

— obstoječe pogodbe za stanovanja v drugem kraju nehajo veljati.

Posamezne posebej ne navedene določbe, v katerih osnutek odstopa od veljavnih predpisov, imajo pretežno namen upoštevati zahteve, ki jih narekuje praksa pri izvajanju veljavnih predpisov.

PREDSTAVNIKI SINDIKATA IN GODBENIKI V PARAČINU

V soboto 13. 10. 1973 so predstavniki sindikata in naši godbeniki obiskali Paračino. Trinajsti oktober je namreč praznik osvoboditve Paračine in okolice. Na ta dan pred 29 leti so pripadniki NOV skupaj z borci Rdeče armade osvobodili izpod fašističnega jarma širši predel južne Srbije, vse od Paračine pa tja do Zaječara. Na povabilo kolektiva Steklarne iz Paračine so se proslave osvoboditve mesta udeležili naši godbeniki in pa predstavniki sindikata, ki so ob tej priložnosti imeli sestanek s predstavniki drugih steklarn širom Jugoslavije. V soboto zjutraj ob 8. uri so naši predstavniki sodelovali pri položitvi venca na spomenik padlih revolucionarjev — steklarjev, ki so padli leta 1942 kot pripadniki prve tako imenovane Čuprijsko-paračinske čete. Venec sta položila na spomenik predsednik sindikata Steklarne Paračino tovariš Milan Markovič in predstavnik sindikata Steklarne Hrastnik tov. Janez Ciglar. Naši godbeniki so ob tej priložnosti izvedli krajši kulturni program.

Ze ob 10. uri so godbeniki sodelovali pri slavnostni seji občinske skupščine in otvoritvi novega poslopja skupščine mesta Paračino. Ta čas pa so predstavniki našega sindikata pristopili k skupnemu sestanku.

Na sestanku so sodelovali predstavniki steklarn iz Straže, Samo-

bora, Pančeva, Zaječara, Prokuplja, Skopja, Paračine in Hrastnika. Glavne teme pogovora so bile: — beneficirana delovna doba, — poklicne bolezni, — delovni invalidi, — samoupravni sporazumi, — športne igre proizvajalcev stekla »Steklariada«.

Z naše strani so sodelovali in bili udeleženi v diskusiji: diplomirani pravnik Viktor Sušin, Momir Savič, dr. Tomislav Vukomanovič, Janez Ciglar, Jože Premec in Adi Percl. Vsak je bil pripravljen na diskusijo v posameznih točkah dnevnega reda.

Ze takoj v začetku smo si bili edini, da je na vseh področjih treba zavzeti skupna stališča in enotno nastopati. Pri prvi točki je bilo ugotovljeno, da je treba najti skupna imena za posamezna delovna mesta ter ugotoviti, katera delovna mesta lahko spadajo pod beneficirano delovno dobo. Diskusija je pokazala, da temu do sedaj ni tako. V posameznih tovarnah so imeli različne kriterije, kar se tiče ocenitve delovnih mest, ki so in ki naj bi spadala pod beneficirano delovno dobo. Nekateri izmed diskutantov so se zavzeli, da vsaj tista delovna mesta, ki že imajo priznano beneficirano delovno dobo, le-to tudi obdrže.

Glede problema poklicnih obolenj smo si bili edini, da lista poklicnih obolenj, ki je bila formi-

(Nadaljevanje na 13. strani)

Godbeniki steklarske godbe iz Hrastnika na obisku v PARAČINU

Predstavniki sindikata in godbeniki steklarne v Paračinu

(Nadaljevanje z 12. strani)
rana neke leta 1958, ni ustrezna, še posebno ker so izkušnje pokazale povsem drugačno sliko. Ugotovljeno je bilo, da se predloži nova lista, katera pa mora biti podkrepjena predvsem s podatki o poškodbah iz dosedanje prakse in pa priložena ustrezna dokumentacija.

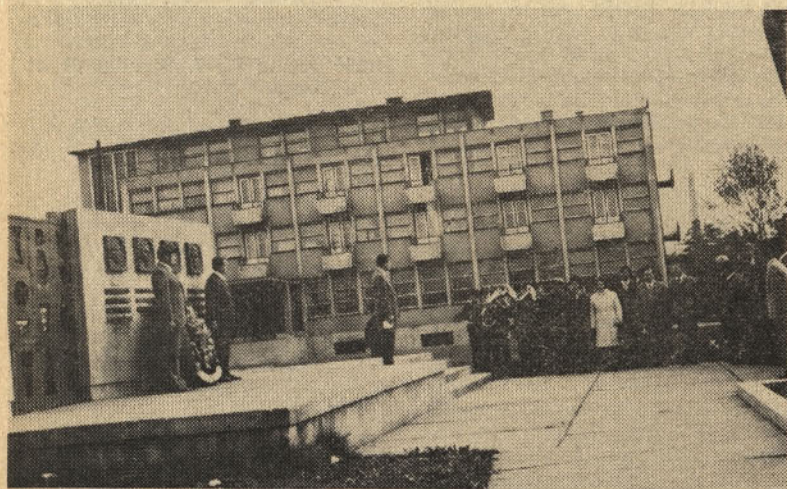
Problem invalidnosti je svojevrsten in je vsaj kar se tiče njegove rešitve trdo vezan na prejšnjo točko. Ta problem vsaka izmed tovarn rešuje po svoje. Kot kaže, je to edino v Sloveniji zakonsko formirano in najbolj ustrezno rešeno. Za nas je bilo bolj interesantno spoznanje, da imamo pri nas, kar se tiče procentualnosti, največ delovnih invalidov.

PRIMER: Paračin na 3200 zaposlenih — 47 invalidov; Hrastnik pa na 1800 zaposlenih okrog 90 invalidov.

valne dobe s povečanjem zaradi posebnih pogojev dela na posameznih delovnih mestih v industriji stekla Jugoslavije se skupno in enotno začne postopek pri pristojnih organih republik in pokrajin za ugotovitev delovnih mest, za katera se mora priznati beneficirani delovni staž.

3. Za izdelavo zahteve o naknadnem priznavanju beneficirane staža za posamezna delovna mesta je izvoljena komisija iz predstavnikov delovnih organizacij v sestavi:

Viktor Sušin, dipl. pravnik, Hrastnik; dr. Tomislav Vukomanovič, Hrastnik; Alojz Šolman, Straža; Taško Minčevski, Skopje; Toma Borovac, Samobor; Vitomir Pajkovič, Pančevo; Franjo Nigrenji, Pančevo; Svetlana Dumič, Zaječar; Vojkan Mladenovič, Prokuplje; Vladimir Sevič, Paračin; Stojan Aleksič, Paračin.

Predsednika sindikatov iz Hrastnika in Paračina sta položila venec pred spomenik padlih prvoborcev-steklarjev v Paračinu

O četrtni točki dnevnega reda je posebej razpravljala centralna komisija, ki je bila sestavljena s ciljem, da dela na rešitvi vseh problemov, ki so bili na sestanku ugotovljeni. Komisija je kadrovska tako sestavljena, da praktično zavzema vsa delovna področja v steklarski industriji. Z naše strani sta člana komisije tov. Viktor Sušin in dr. Tomislav Vukomanovič.

Pri zadnji točki smo se pogovorili o problemu udeležbe na steklarskih igrah. Želja, predvsem tovarnih iz Srbije je, da se iger udeležujejo vse proizvajalke stekla iz Jugoslavije. Poseben pritisk so vršili prav na nas. No, mi smo jim ponovili svoja stališča, na katerih vztrajamo že dalj časa. To so: preveliki finančni stroški in problem organizacije iger. Hrastnik s široko okolico nima takšnih kapacitet za nočitve, da bi lahko sprejel najmanj 600 udeležencev iger. Tudi rešitev tega problema je prepučena centralni komisiji.

Komisija za sklepe, ki je bila izvoljena na začetku sestanka in ki je štela pet članov, je takoj popoldne pristopila k svojemu delu. Zaključki so naslednji:

a) Beneficirana zavarovalna doba s povečanjem.

1. Delovna mesta, ki so beneficirana v steklarski industriji, ostanejo nadalje beneficirana v vseh delovnih organizacijah.

2. Zaradi specifične dejavnosti in pogojev dela v pogledu naknadnega zahtevka, priznanja zavarovalne

Poleg zgoraj navedenih predstavnikov organizacij bodo v to komisijo delegirale-izbrale po enega predstavnika Rogaška Slatina, Pula, Hrpelje in Alibunar.

To pomeni, da bo ta komisija štela skupaj 15 članov.

Sekič Vladimir in Sušin Viktor sta predlagana, da skličeta komisijo najkasneje do 1. 11. 1973 zaradi konstituiranja in opravljanja nalog.

Komisija je bila pooblaščenca, da po vseh vprašanih zavarovalne delovne dobe nastopa skupno in enotno.

b) Poklicna obolenja

1. Zahtevamo od zveznih organov, da se obstoječa lista poklicnih obolenj in telesnih okvar razširi z novimi nastalimi obolenji in telesnimi okvarami, ki so izšle in izhajajo zaradi spremembe tehnološkega procesa.

To nalogo bo opravila komisija pod točko a) tretjega odstavka teh zaključkov.

c) Invalidi dela

1. Status invalidov dela v steklarski industriji je potrebno urediti enotno prek kadrovskih in drugih služb delovnih organizacij.

d) Delavske športne igre steklarjev Jugoslavije

1. Ugotovljeno je bilo, da posamezne delovne organizacije v zadnjem času ne sodelujejo v delavsko-športnih igrah steklarjev Jugoslavije, zato se priporoča skupno sodelovanje tudi na tem področju.

Ti zaključki se sporočijo vsem tovarniškimi odborom sindikata, delavskim svetom, vsem podjetjem steklarske proizvodnje Jugoslavije, Zveznemu odboru sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije in članom komisije za izdelavo elaborata.

Po končanem sestanku smo si vsi udeleženci ogledali obrat ročne in avtomatske proizvodnje. Tempo dela ni dosti počasnejši kot pri nas. Tisti, ki smo bili prvič v paračinski steklarni, pa smo bili presenečeni nad obsegom avtomatske proizvodnje, katera je res velika in predstavlja več kot polovico realizacije podjetja. Ob ogledu proizvodnje smo se nehote

spomnili na naše probleme, ki jih imamo predvsem z nekvificirano delovno silo, katere pa je tukaj preveč. V obeh obratih nismo videli niti ene ženske — odnašalke.

Zvečer ob 19. uri so naši godbeniki imeli samostojni koncert, ki je bil še kar lepo obiskan. Ob tej priliki so naši fantje večkrat poželi spontan aplavz, tako da ni nič čudnega, da so po koncertu morali poskrbeti še za urne pete.

Po večerji, ki je bila precej pozno, smo se še nekaj časa zadržali v prijateljskem pogovoru z gostoljubnimi gostitelji. Drugo jutro pa smo se podali na pot proti domu.

J. P.

Naši brodarji

SO Z DOSEDAJ NAJVEČIMI ŠPORTNIMI DOSEŽKI PROSLAVILI LETOŠNJO 25-LETNICO DELOVANJA IN OBSTOJA

V letošnjem letu brodarji Brodarskega društva »Hrastnik« proslavljajo 25-letnico svojega obstoja in delovanja. O ustanovitvi in delovanju tega kluba smo v našem listu pisali že v majski številki. Zato želimo tokrat napisati nekaj besed o njihovem delu in uspehih, ki so jih dosegli v tem jubilejnem letu.

Tekmovalna sezona brodarjev je za nami. Že v začetku leta so si zadali obsežne naloge, sprejeli dokaj pester program tekmovalnosti in tako lahko ugotovimo, da

slovanski časopisi kot doslej sploh največji uspeh jugoslovanskih kajakašev. Tako lahko Hrastničani upamo, da bomo na naslednjih olimpijskih igrah tudi mi imeli svojega zastopnika, pa čeprav od njega ne bomo zahtevali kolajne.

Sicer pa je bila letošnja sezona za brodarje dokaj bogata, zato bomo skušali napisati vsaj nekaj o njihovih pomembnejših tekmovaljih. Udeležili so se skupaj 14 spust tekem in 11 slalom tekem, poleg tega pa so bili še

KAJAKAŠTVO

LIJEP USPEH MLADOG
REPRESENTATIVCA NA
SLALOMU »OLIMPIJSKIH
NADA« U AUGSBURGU

Francu Bariču izmakla bronca!

AUGSBURG — Mladi jugoslovanski kajakaš Franc Barič (BD Hrastnik) polučio je izvanredan uspeh na velikom mednarodnem slalomu »olimpijskih nada«, što je održan na kajakaškom stadionu u Augsburgu (SR Nemačka).

Barič je u konkurenciji najpoznatijih svjetskih asova, među kojima je bilo i nekoliko nosilaca olimpijskih odličja, osvojio sjajno četvrto mjesto, što predstavlja ne samo njegov životni uspeh, već i općenito jedan od najboljih rezultata jugoslovanskih majstora divljih voda na međunarodnoj sceni...

Mladi Franc Barič priredio je prvovredno iznenađenje. Iak je startao s visokim brojem, nije ni najmanje ustajao. Vozio je gotovo besprijekorno. Da je ni sredini staze bio malo prisrebniji (»zaradio« je besporednih 20 kaznenih poena) bio bi čak treći! Ni li sa četvrtim mjestom moram biti zadovoljni.

☆ REZULTATI — KAJAK — JEDNOSJED: 1. Baum (SRN) 233,5, 2. Peters (SRN) 246,3, 3. Stanueh (Poljska) 258,9, 4. Barič (Jugoslavija) 262,6... 22. Vidic 348,5, 35. Kalan 487,0, 38. Stojca novski 523,5.

1. Sattler

Svetovni prvak že drugič zmagal na pokalu Fune — Velik uspeh Hrastnika

TACEN, 7. okt. Tradicionalnega slaloma s kajaki za pokal Branka Drogenika — Fune se je udeležilo več kot 70 tekmovalcev iz šestih klubov Slovenije, Hrvaške in Bosne ter gostje iz Italije in Avstrije.

Med kajakaši je bil laško, zmagovalec svetovni prvak Sattler (Vrbas) do letos najboljši, pri kanuistih pa je zmagal Hovevar (LBD) pred Mlinčevićem iz Zagreba. Največji uspeh so dosegli mladi; kajakaš iz Hrastnika, ki so letos osvojili orehovni nagal Bana

125,8, 2. Peleč-Podkornjak (Vrbas) 165,8, 3. Vovk-Halber (Hrastnik) 181,4, 3 x K-1: 1. Slavija 134,0, 2. Vrbas 173,6, 3. Italija 259,6. Ekipe: 1. Hrastnik 132, 2. Vrbas 125, 3. LBD 116, 4. Slavija 106, 5. Radica 84, 6. Kranj 4.

LJUBO-ŠPORTNOVAC

Barič na četrtem mestu

Mednarodno tekmovalje kajakašev v slalomu v Augsburgu

AUGSBURG, 14. avg. — V soboto in nedeljo je bilo na olimpijski progi v Augsburgu veliko mednarodno tekmovalje kajakašev v slalomu na divjih vodah, za katerim so nastopili tekmovalci iz enajstih evropskih držav. Jugoslavija je zastopala mlada reprezentanca, ki se je pripravljala v Hrastniku.

V prvem teku se nobeden od jugoslovanskih ni preveč dobro odrezal in kazalo je, da bomo ostali brez solidne uvrstitve. Tudi v drugem teku se, vse do četrte številke 213, vrtili red na vrhu ni spremenili, po predklovanjih pa so bili na prvih mestih tekmovalci: ZRN 5 številko 213 in Hrvat mladi. Jugoslovani Franc Barič, ki je s natančno in dokaj hitro vožnjo dosegel odlično rezultate in se uvrstil na četrto mesto, kar je njegov dosedaj največji uspeh, hkrati pa tudi prvi uspeh mlade reprezentance.

Rezultati: 2. K-1: 1. Baum (ZRN) 233,5, 2. Peters (ZRN) 246,3, 3. Stanueh (Pol) 258,9, 4. Barič (Jug) 262,6... 22. Vidic 348,5, 35. Kalan 487,0, 38. Stojca novski (vse Jug) 523,5. C-1: 1. Horn 334,4, 2. Moos 339,7, 3. Pe

NEKAJ IZSEČKOV O PISANJU NEKATERIH ČASOPISOV O USPEHIH HRASTNIŠKIH BRODARJEV

njihove obljube in programi niso bili zgolj formalnost, temveč da so dosegli kvalitativno še več, kot smo pričakovali.

Že v začetku moramo povedati, da imamo tako Hrastničani v vrstah brodarjev stalnega člana državne reprezentance Franca Bariča-mlajšega, da njegova uvrstitev na tekmovalju kajakašev »olimpijskih upov« na olimpijski progi v Augsburgu pri Münchnu na 4. mesto med 150 kajakaši iz 11 držav predstavlja ne samo doslej največji hrastniški športni uspeh, temveč so ta njegov uspeh označili nekateri vidnejši jugo-

organizatorji odprtega slovenskega prvenstva za kajakaše in kanuiste, ki je bilo v Hrastniku.

Glede na to, da so pred nekaj leti začeli načrtno delati z izredno mladimi tekmovalci, sedaj žanjejo šele pomembnejše uspehe v mladinskih konkurencah in v teh konkurencah večinoma tudi nastopajo. Že drugi dan po Novem letu jih najdemo na spust tekmovalju na Savi na 12 kilometrov dolgi progi od Podsuseda do Zagreba. Med kajakaši mladinci je na tem tekmovalju Gnjudič Rado zasedel prvo mesto, tretji je (Nadaljevanje na 14. strani)

NAŠI BRODARJI

(Nadaljevanje s 13. strani)

bil Krošlin Loris, četrti pa Barič Franc-ml. V tej konkurenci sta v kanuju dvosedu Halzer in Vovk zasedla 3. mesto. V članski konkurenci kajakašev pa je Barič Franc-st. zasedel 4. mesto.

18. marca so se udeležili kombinacijskega tekmovanja »Spust-kros« na Savji pri Tacnu in med 211 udeleženci v mladinski konkurenci kajakašev zasedli nasled-

8. aprila je bil Barič Franc II na izbirnih tekmah za reprezentanco Jugoslavije v Skopju na vodah, kjer bo leta 1975 svetovno prvenstvo. V spustu je zasedel 2. mesto, za proslavljenim asom Spasovskim, v slalomu pa je bil 12.

28. aprila so se udeležili mednarodnega tekmovanja na Kolpi pri Brodu na Kolpi. Barič Franc II je med 53 udeleženci v spustu

Del ekipe hrastniških brodarjev, ki je osvojila letos prvič največjo klubsko trofejo Slovenije — prehodni pokal »Branka Drofe — Fune«. Stoje z leve proti desni: Volaj Boris, Barič Franc II, Stradar Danilo, Gnjudič Rado, Barič Franc I. Cepe: Kavzar Peter, Halzer Robi, Savič Darko, Seničar Franci

nja mesta: 3. Barič Franc II, 5. Krošlin Borsi, 8. Gnjudič Rado, 12. Hudj Danilo in 21. Kirn Jože.

Na istem tekmovanju sta kanuista Halzer-Vovk zasedla 5. mesto.

25. marca so bili ponovno v Tacnu. V spust tekmovanju med mladinci kajakaši so osvojili naslednja mesta: 1. Barič Franc II, 4. Gnjudič Rado, 10. Krošlin Boris, 17. Kavzar Peter in 18. Kirn Jože. Kanuista Halzer-Vovk pa sta bila tretja.

Barič Franc II, večkratni mladinski državni prvak v kajaku in kandidat za bodoče olimpijske igre

kajakašev zasedel 12. mesto, tekmovanja pa so se udeležili še Gnjudič Rado, Krošlin Boris, Volaj Boris ter kanuista Halzer — Vovk.

V slalomu na tej članski mednarodni prireditvi, kjer so poleg Jugoslovancev nastopili še Italijani in Avstrijci, so se Hrastničani med 53 udeleženci uvrstili takole: 9. Barič Franc II, 20. Volaj Boris, 35. Krošlin Boris in 36. Gnjudič Rado. Kanuista Halzer-Vovk sta bila v članski konkurenci med 10 posadkami predzadnja.

12. maja so se udeležili mednarodnega spust tekmovanja na Savi Bohinjki za pokal Rašice. Med 20 udeleženci so hrastniški kajakaši zasedli naslednja mesta: 10. Barič Franc II, 14. Volaj Boris in Gnjudič Rado 15.

Že takoj naslednj dan je bilo v okviru tega tekmovanja na sporedu slalom tekmovanje. Med 35 tekmovalci je Barič Franc zasedel 16. mesto.

20. maja jih je pot vodila na tekmovanje v »skj kombinaciji« Vršič—Trenta—Soča. Med kajakaši so Hrastničani v tej kombinaciji zasedli naslednja mesta: 3. Barič Franc II, 8. Gnjudič Rado, 12. Volaj Boris; Štihar Robert II je bil v kanuju enosedu prvi, kanuista Halzer-Vovk pa v kanuju dvosedu druga. V Skupnem seštevku so zasedli Hrastničani 3. mesto za Soškimi elektrarnami in LBD ter pred Slavijo iz Zagreba.

26. maja so bili že na Savi Dolinki pri Radovljici na tekmovanju v spustu. V mladinski konkurenci so se uvrstili: K-1: 1. Barič Franc II, 2. Gnjudič Rado, 3.

Krošlin Boris, 4. Kirn Jože, 7. Stradar Danilo (skupaj 10 tekmovalcev); kanuista Halzer-Vovk sta bila prva, v članski konkurenci pa je Volaj Boris med osmimi nastopajočimi kajakaši zasedel 4. mesto.

Takoj naslednji dan sta Barič II in Gnjudič Rado odpotovala v Italijo v Claud. Glede na to, da sta bila prepozno prijavljena, sta tako tekmovala le v turistični konkurenci in zasedla 1. in 2. mesto.

10. junija so se udeležili mednarodnega članskega slaloma v Tacnu. V konkurenci čez 100 udeležencev je bil Barič Franc II deseti, Gnjudič Rado dvanajsti, precej slabše pa sta se uvrstila še Volaj Boris in Krošlin Boris.

17. junija pa jih zopet najdemo na mednarodnem tekmovanju kajakašev v Meranu v Italiji. Med 61 udeleženci slaloma so Hrastničani zasedli naslednja mesta: 24. Barič Franc II, 26. Gnjudič Rado, 48. Krošlin Boris in 44. Volaj Boris.

Zadnjega junija so se podali ponovno v tujino, tokrat v Spital v Avstrijo. V članski konkurenci med preko 100 udeleženci slaloma je bil Gnjudič Rado 31. takoj za njim pa Barič Franc II. Tega tekmovanja so se udeležili še Volaj Boris, Krošlin Boris, Hudj Danilo in Rancinger Roman.

22. julija so bili ponovno v domačih vodah. Tokrat so se podali na državno prvenstvo za mladince na reko Uno pri Bihaču. Med 53 mladimi kajakaši so Hrastničani zasedli naslednja mesta: 8. Barič Franc II, 11. Gnjudič Rado, 12. Krošlin Borsi, 34. Kavzar Peter, 41. Kirn Jože in 43. Stradar Danilo. V članski konkurenci kajakašev prav tako v slalomu pa sta med 47 udeležencev Hrastničana bila naslednja: 35. Volaj Boris in 42. Rancinger Roman. Kanuista Halzer-Vovk sta osvojila 4. mesto. Ker so nastopili kar z dvema ekipama v konkurenci mladincev kajakašev je I. ekipa osvojila 2. mesto, 2. ekipa pa 11. mesto. V skupni uvrstitvi med 15 nastopajočimi klubji pa so bili Hrastničani odlični tretji.

5. julija je bilo v Hrastniku odprto republiško prvenstvo za kajakaše in kanuiste. Glede na to, da smo o tem že podrobneje govorili v 8. številki našega glasila, o tem ne bomo podrobneje pisali, temveč omenili, da so tudi na tem tekmovanju dosegli pomembne uspehe, odlično pa so se izkazali tudi kot organizatorji.

1. in 2. avgusta je Barič Franc II tekmoval za jugoslovansko A reprezentanco na mednarodnem tekmovanju imenovanem »Ilindenski slalom« na reki Treski pri Skopju. V dokaj hudi konkurenci je tokrat zasedel šele 23. mesto.

12. avgusta je Barič Franc II odpotoval z jugoslovansko reprezentanco na slalom tekmovanje v Augsburgu. Na tej olimpijski progi je zasedel nepričakovano odlično 4. mesto. Sportske novosti so izpod peresa D. Brusova o tem dogodku pisale: Mladi jugoslovanski kajakaš Franc Barič je dosegel izreden uspeh na velikem mednarodnem slalomu »olimpijskih nad«, ki je bil na kajakaškem stadionu v Augsburgu (ZRN). Barič je v konkurenci najbolj znanih svetovnih asov, med katerimi je bilo tudi nekaj nosilcev olimpijskih odličij, osvojil si-

jajno četrto mesto, kar predstavlja ne samo njegov življenjski uspeh, temveč tudi na splošno enega od najboljših rezultatov jugoslovanskih moštrov divjih vod na mednarodni sceni...

Vrstni red: 1. Baum (ZRN) 233,5, 2. Peters (ZRN) 246,3, 3. Stanuch (Poljska) 258,9 in 4. Barič Franc (Jugoslavija) 262,6 točk. Ostali Jugoslovani so se uvrstili takole: 22. Vidic, 35. Kalan, 38. Stojanovski.

Poseben komentar o tem je odveč. Bralci pa naj si sami predočijo na osnovi gornjega, kaj pomeni takšen uspeh za skromnega Hrastničana.

26. avgusta so se v velikem številu udeležili tekmovanja za mlajše mladince v Tacnu in dosegli nekaj lepih rezultatov.

29. septembra je bilo državno prvenstvo v spustu na Savi Dolinki. V članski konkurenci kajakašev so nastopili Volaj Boris, Rancinger Roman in Barič Franc starejši.

V mladinski konkurenci pa so Hrastničani v konkurenci kajakašev zasedli naslednja mesta: 2. Barič Franc II, 7. Stradar Danilo, 8. Kavzar Peter.

Kanuista Halzer-Vovk sta bila tretja, ekipno pa so mladinci zasedli 3. mesto.

7. oktobra pa so hrastniški brodarji dosegli doslej največji uspeh. Na tradicionalnem »Memorialu Branka Drofenika-Fune« v slalomu so kot klub zasedli 1. mesto. Tega slaloma se je udeležilo preko 70 tekmovalcev iz šestih klubov Slovenije, Hrvaške in Bosne ter gostje iz Italije in Avstrije.

Nastopili so skoraj v vseh čolnih, tako v članski kot v mladinski konkurenci in kot smo že uvodoma povedali, prav po zaslugi odličnih mladih kajakašev v skupnem seštevku zmagali in osvojili veličasten prehodni pokal.

Končni vrstni red: 1. Hrastnik 132, 2. Vrbas 125, 3. LBD 116, 4. Slavija 106, 5. Rašica 84 in 6. Kranj 4. točke.

Za zaključek letošnje sezone pa so 1. oktobra nastopili še na maratonu od Brežic do Zagreba. Rezultatov do časa poročanja še ni, nastopili pa so: K-1 Barič Franc II, Volaj Boris, Kavzar Peter, Stradar Danilo in Kanuista Halzer-Vovk.

Prepričani smo, da jim ob letošnjem jubileju lahko posvetimo toliko pozornosti, da vsaj malo podrobneje kot druga leta opišemo njihova tekmovanja in njihove zares odlične rezultate.

Upamo, da smo pomembnejša tekmovanja opisali, udeležil pa so se še nekaterih manjših.

Ob zaključku jim ponovno čestitamo ob njihovi 25-letnici, čestitamo za njihovo izredno požrtvovalno delo, za velik entuzijazem vseh, za velike športne dosežke z željo, da bi v bodoče dosegali še lepše rezultate, da bi se manj morali prizadevati za minimalna sredstva za svoje delovanje. Tako kot nas niso z napovedmi v začetku leta izneverili med letom, upamo da nas ne bodo tudi v bodoče, upati in pričakovati pa je, da bodo končno v okviru hrastniškega športa našli mesto, ki jim pripada!

Strgaršek Janez

Zanimalo vas bo

V septembru so prišli v podjetje

Klanšek Alojz, odnašalec; Osmančević Osme, odnašalec; Stradar Danilo, odnašalec; Felicijan Friderik, odnašalec; Osenjak Milan, odnašalec; Zupan Alojzija, pomivalka posode; Zagozda Stanislav, odnašalec; Podgoršek Cvetka, odnašalka; Pavlovič Ljubica, kontrolor stekla; Knežević Nevenka, odnašalka; Cerar Jožica, odnašalka; Ilič Mirjana, odnašalka; Stoklasa Marjan, krogličar; Repar Zdravko, odnašalec; Teršek Drago, odnašalec; Gojdič Dragica, odnašalka; Zilnik Danilo, odnašalec; Petauer Herman,

odnašalec; Rancinger Lilijana, kontrolor stekla.

Odšli iz podjetja

Firšt Ana, odnašalka; Slanšek Dragica, pomivalka posode; Podgoršek Stane, dostavljalec stekla; Čerček Anica, odnašalka; Tosič Ratko, nabiralec stekla.

Prirastek v družini

Godicelj Jože — hčerko.

Poročila sta se

Kolenc Vinko, ključavničar, in Vrtošek Nevenka, kontrolor stekla.

Prišli v podjetje oktobra

Baloh Ladislav, vzdrževalec v OZD 302; Lesjak Bojan, odnašalec; Vidmar Danijela, odnašalka; Veteršak Ana, odnašalka; Saletovič Sulejman, odnašalec; Borštnar Alojzija, odnašalka; Sladič Marjan, odnašalec; Zupančič Bojan, odnašalec; Babič Jože, odnašalec; Smodiš Nikolaj, pobiralec črepinj; Gabrijel Draga, odnašalka; Hribar Vida, odnašalka; Hršič Mirsada, odnašalka; Zatler Bojanka, odnašalka; Nikič Boris, odnašalec; Šupkovič Fehret, odnašalec; Rogelj Marjan, odnašalec; Krstič Silva, odnašalka; Hršič Hamša, odnašalka; Biderman Ivan, odnašalec; Odžič Milja, odnašalka; Lamprecht Franc, dostavljalec stekla; Blagotinšek Izidor, vzdrževalec v OZD 302; Mak Dora, kontrolor stekla; Znidaršič Lidija, odnašalka; Dacar Slavko, odnašalec; Očkun Marija, kontrolor stekla; Rajner Barica, odnašalka; Alauf Vincenc, pobiralec črepinj; Mušič Anica, čistilka tovarniških prostorov; Jazbinšek Katarina, kontrolor stekla; Božič Fanika, odnašalka; Zlak Frida, kontrolor stekla; Zatler Boris, odnašalec; Bokal Ljudmila, odnašalka; Faz-

lič Fatima, odnašalka; Malenšek Ignac, odnašalec; Juvan Fani, odnašalka; Petek Anton, pobiralec črepinj; Cegljar Vida, odnašalka; Potočnik Blaž, vzdrževalec v OZD 302.

Odšli iz podjetja

Ribič Ana, odnašalka; Jazbinšek Anton, jedkar s kisline; Deronja Karlo, odnašalec; Bajrani Enver, odnašalec; Lafifi Hamit, odnašalec; Osmani Ismet, odnašalec; Selič Marjan, predstiskalec; Juralič Jozo, odnašalec; Zilnik Danilo, odnašalec; Požin Matilda, odnašalka; Konič Tatjana, odnašalka; Ekič Sadeta, skladiščna delavka; Polšak Ana, čistilka; Biderman Stanislav, pobiralec črepinj.

Prirastek v družini

Godicelj Jože II. — hčerko, Pivec Marjeta — hčerko, Oblak Jože — sina, Klenovšek Ana — hčerko, Džajič Ferida — hčerko, Vovk Bogdan — hčerko.

Poročili so se

Završnik Nada-Lasnik, Novak Jožefa in Povše Rudolf II., Gorenc Jože in Bernarda Serer.

Čestitamo!

Ponovno smo povečali število inženirjev v naši delovni organizaciji, saj je FRANC KALŠEK v mesecu oktobru 1973 diplomiral na prvi stopnji visoke tehnične šole v Mariboru in si pridobil naslov inženirja strojništva.

FRANC KALŠEK se je rodil 6. 4. 1942 v Trbovljah. Po končani osnovni šoli se je vpisal na Industrijsko kovinarsko šolo in kasneje na tehnično srednjo šolo in si s tem pridobil poklic strojnega tehnika.

V steklarni Hrastnik se je zaposlil 7. 4. 1967, in sicer je zasedel delovno mesto vodje ekspedita in kartonaže. Mnogo se je ukvarjal s transportnimi potmi v podjetju in paletizacijo. Na tem področju se kažejo vidni rezultati in lahko rečemo, da je velika zasluga Franca Kalška, da smo zlasti pri pakiranju avtomatske proizvodnje v paletizaciji tako napredovali, da si brez tega pakiranja ne bi mogli zamišljati tako obsežnega prometa. Kljub temu da je imel mnogo obveznosti na delovnem mestu, pa je Franc Kalšek izrazil željo po nadaljnjem študiju, podjetje mu je priskočilo na pomoč po pravilniku o izobraževanju in tako je Franc Kalšek izpolnil obveznosti, ki so bile določene s pogodbo o izobraževanju ter končal študij na visoki tehniški šoli. K doseženemu uspehu mu tovariško čestitamo.

Pogovarjali smo se...

MEJAČ JOŽE, obratni ključavničar v EE-301

Jože, prosim te za nekaj osebnih podatkov.

Rodil sem se 6. 3. 1948 v Trbovljah. Osnovno šolo sem obiskoval v Hrastniku. Po končani osnovni šoli sem 1963 odšel v Maribor, kjer sem se v železniški industriji-

za vselej določil naš delokrog dela. Sedaj se dogaja, da moramo odpravljati okvare v vseh obratih in to predvsem v popoldanski in nočni izmeni. Tako popravljamo vse od brusilnice pa do zmesarne.

Se ti ne zdi, da bi morale bodoče TOZD take probleme odpraviti?

Normalno bi bilo pričakovati, da bi z ustanovitvijo TOZD moral biti delokrog dela vseh preciziran. Vendar moram pripomniti, da je bilo isto v sedanjih EE. Delokrog dela je določen, toda marsikdo se ga ne drži. Zato je upravičen dvom, da se tudi v TOZD to ne bo izvajalo, tako kot bi se moralo.

Ko sva že pri TOZD — kaj to pravzaprav pomeni zate osebno?

Po mojem je TOZD ena izmed zelo dobrih oblik samoupravljanja, ki bi morala še bolj izraziti dolžnosti in obveznosti, ter pravice delavca do kolektiva in obratno. S tem tudi mislim, da bo vsakemu tudi jasno prikazan njegov delež v proizvodnem procesu.

Kakšni so odnosi med vami vzdrževalci in steklarji?

Odnosi so v glavnem dobri, čeprav pride včasih do nesoglasij. Vzrok nesoglasij pa so največkrat večje okvare na strojih ali pa poškodbe na orodjih, katerih mi ne moremo hitro odpraviti, ker sami nimamo ustreznega orodja za popravilo takih večjih okvar. V takih primerih steklarji največkrat dolžijo nas, čeprav nismo krivi.

Si član predsedstva ZM v Steklarni. Kje so vzroki za premajhno aktivnost mladine?

Res, aktivnost mladine ni najboljša. Vzrokov takemu stanju je več. V prvi vrsti nam primanjkuje vodilnega kadra v vrstah ZM. Poskušali smo že na vse mogoče načine aktivirati mladino, vendar nam do danes to ni uspelo. Menim, da tudi nimamo večjih možnosti za rešitev tega perečega problema. O tem so razpravljali že višji forumi, vendar brezuspešno. Po mojem bi bilo treba najti neko posebno obliko, ki naj bi zainteresirala mlade za delo v mladinski organizaciji. To naj bi bilo na ta način, da bi skozi aktivnost v mladinski organizaciji vsak naš član imel možnost osebne afirmacije. S tem ne mislim, da bi vsakdo iskal svoje osebne interese in koristi, ampak naj bo to odskočna deska vsakemu za ustanovitev svojega »jaz« v današnji družbi. Žal se mnogokrat dogaja, da si kot mladinski funkcionar gledan postrani, kar vsekakor ima negativen odnos do aktivnosti. Iz tega izhaja, da je mladina neaktivna tudi na drugih področjih, kot so kultura in šport.

Delah v dramski sekciji SVOBODE I. Ali imate tam aktivnost članstva zagotovljeno?

Trenutno sem z aktivnostjo zadovoljen, saj pripravljamo abonmajske predstave, ki bo predvidoma v februarju prihodnjega leta, poleg tega pa pripravljamo program za prihod dedka Mraza. Tako nam dela ne manjka. Čudi pa me, da v okviru Svobode II ni

(Nadaljevanje na 16. strani)

ski šoli izučil za ključavničarja. Po triletnem šolanju sem se vrnil nazaj v Hrastnik, kjer sem do odhoda v JLA delal na Komunalni v Hrastniku. Po odsluženju kadrovskega roka sem se zaposlil v Steklarni Hrastnik.

Si se takoj zaposlil na sedanjem delovnem mestu?

Da. Vendar moram priznati, da me je bilo malo strah. Slišal sem namreč, da za to delovno mesto ni dovolj samo strokovni izpit, ampak je treba dosti več vedeti, ker je steklarstvo pač specifičen poklic — panoga.

In kako si prebrodil začetne težave?

Vsak začetek je težak. No, meni je bilo malo lažje, za kar se moram v prvi vrsti zahvaliti sodelavcem iz KIKO delavnice za njihove strokovne nasvete in nesebično pomoč. Z njihovo pomočjo mi je bilo mnogo lažje, čeprav rade volje priznam, da še tudi danes potrebujem njihove nasvete. Je pač tako, človek se vedno uči.

Kot vidim, si v glavnem kar dobro vpeljan na svojem delovnem mestu. Kje nastajajo težave pri vašem delu?

Problemov je več. Naša naloga je, da skrbimo za čimbolj nemoten potek dela v notranjem obratu. Zato je normalno, da se od nas zahteva, da vsako napako, bodisi na orodju ali stroju, čimprej odpravimo. Žal smo nemalokrat nemočni, v prvi vrsti zaradi pomanjkanja primerne orodja, katerega nujno potrebujemo pri svojem delu. Zgodi se, da dobimo popolnoma novo orodje, pa vendar proizvodnja ne more normalno steči, ker orodje ni kvalitetno izdelano. Tudi kontrola z naše strani je nemožna. Mi dobimo samo načrte gotovega izdelka, ne pa tudi orodja. Ne vem, kdo je pravi krivec. Zdi pa se mi, da nastajajo odstopanja na relaciji tehnolog—odlitki—kontrola orodja.

So to edini problemi?

Ne. Radi bi, da se nam enkrat

NAGRADNA KRIŽANKA

▲	TRESKA, POLENOVKA	ORIENTALSKA SLAŠČICA	DRŽAVA, KI JE VI. 1967 NAPADLA EGIPET	TON, ZVOK	DOMAČE MOŠKO IME	GOŠKI REŠEVALNI COLN	ČEŠKI KRALJ	▲	ERBIJ	BRAZILSKI PLES	POLITIČNO ZATOČIŠČE	NAJNIŽJA POZITIVNA OCENA V SOLI	▲	TOMAŽ DOMICELI	IZTRŽEK, PREJEMEK V GOTOVINI	ČAS BREZ VOJNE	MORSKA VILA	SOBA NA KMETIH	▲
NAJVIŠJI VRH V JU: GOSLAVIJI								POLITIK CERIČ					PRITOK DONAVE V SRBIJI MAJHNA OMARA						SESTAVIL: KARLI DREMEL
DIFE RENCA								RAZVODNA ČRTA NAPOVEDOVALKA LJUBLJANSKE TV											TVORBA V PANJU
DEL GEOMETRIJSKEGA LIKA								MESNATA BULAI (V MED.) PRITOK SAVE IZ BOSNE					MESTO V AVSTRIJI KRUTI RIMSKI CESAR						
ŽITNI PLOD					ŽENA PO SMRTI MOŽA	SLOVENSKA METROPOLA											NADAV, PREDPLAČILO		
MESTO OB REKI MULDE V N.D.R.					ŽENSKO IME MESTO V ŠPANIJI						VELIK OGENJ VZBURJE NJE, SLA						MARIE JOSE ŠPORTNIK, KI SE BIJE 3 PESTNI		
▲	CELJSKI ATLETSKI KLUB									GLAVNO MESTO KENIJE POGAČA								RUSKI HUMORIST (ILJA)	ŽALOST, JEZA
▲	KRAJ JUGOVZHOJNO OD CRKVENICE	PRVI MITOL LETALEC, DEBALOV SIN	NAPELJAVA POTREBA, STISKA				ZYEZA (V ŠPORTU)							KOBALT OPNA, RIBA			SOVRAŠTVO, MRZNJA STRADAČ, STISKAC		
PRESTOLNICA ASIRIJE							UGANKA							GLASBENA LESTVICA GLASBENI INTERVAL					
LEČA PRIČOČNICA							LJUDSKA SKUPŠČINA S.R. HRVATSKE 100 m ²							ESTONSKI ESTRADNI PEVEC (GEORGIJ)				FRAN DETELA DIVJA VRTNICA (JAGODE)	
TRENING, VADBA					RAZVOJNA STOPNJA	ALOIS JIRASEK KORALNI OTOK			DALMAT. ŽENSKO IME VELIKO ALŽIRSKO PŘIŠTAŇIŠČE				HRV. NARODNI HEROJ (JOŠIP) STARA PLOŠČIN, MERA					PRAPREBIVALCI NA SAHALINU	MOČNA NOSILNA GRED
RIMSKA BOGINJA JEZE					VLADAR V STAREM EGIPTU MAJHEN GLODALEC						NOTARJEV URAD								
▲	GRŠKA ČRKA	EDO MIHEVC	ZMAGA V ŠAHU OSEBNI ZAJEMEK				TEKOČINA V SRCU IN V ŽILAH RIHARD JAKOPIČ				MESTO V ROMUNIJI PIJAČA STARIH SLOVANOV						GOSTIJA, SVATOVANJE		
POPULARNA GOGOJEVA KOMEDIJA														POZDRAV PRI STARIH RIMLJANIH				SEDEM MANJ ŠEST	
MESTO NA OTOKU KRKU														2 IMA KRATKE NOGE				GORA V ZASAVJU (1219 m)	

Med reševalce s pravilnimi rešitvami nagradne križanke bomo z žrebom razdelili sedem nagrad v skupni vrednosti 100 dinarjev:

1. nagrada 30 din
2. nagrada 20 din
- 3.—7. nagrada po 10 din

Izrezek z vpisano rešitvijo pošljite na naslov:

Uredništvo STEKLARJA, STEKLARNA HRASTNIK. Pri žrebanju bomo upoštevali vse rešitve, ki bodo v uredništvu do četrta 22. novembra 1973.

NAGRAJENI REŠEVALCI

Za nagradno križanko, objavljeno v STEKLARJU 9. 10. 1973, smo dobili 49 rešitev. Žreb je razdelil nagrade takole:

1. nagrada (30 din): Marija Barič, upokojenka.
2. nagrada (20 din): Rezi Voegrinc, upokojenka.
- 3.—7. nagrado (po 10 din) prejmejo: Vilma Alt, Franc Barič, Alojz Barič, Marjan Miklič in Milan Crnkovič I.

PRAVILNA REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: Hrastnik, faineant, Virovitica, ipsacija, Abadon, Lelija, sinek, radar, ril, Tirtej, G. T., dimije, Tera, Ol, Stol, Stanka, MS, ŠK, kipar, Ank, Nataša, Orest, Dante, Alaska, porta, S.Ž., Er, trtar, ala, nota, samum, Leda, Se, ajvar, ekipa, ar, as, Ivo, strig, tirs, Postire, Jean, opasje, katanec, črta, trnkar.

ALI VEŠ?

Da smo bili v obdobju januar—september:

250.164 ur na rednem letnem dopustu, ali povprečno 153 zaposlenih na dan;

12.324 ur na izrednem plačanem dopustu, ali povprečno 8 zaposlenih na dan;

87.579 ur v bolniškem staležu do 30 dni, ali povprečno 92 zaposlenih na dan;

1.967 ur opravičeno in neopravičeno izostali, ali povprečno 1 zaposlen na dan.

Vsak dan je v tem obdobju bilo zaradi prej naštetih izostankov izven proizvodnega procesa 307 zaposlenih in smo za vse te izostanke ter državne praznike izplačali 4.495.030,20 din neto osebnih dohodkov. Za izplačilo enomesečnih bruto osebnih dohodkov pa dajemo okrog 4.900.000 din.

Z drugimi besedami povedano, za čas, ko nismo bili na delu, smo prejeli v tem obdobju več kot enomesečni osebni dohodek v povprečju.

Pogovarjali smo se...

(Nadaljevanje s 15. strani)

ljudi, ki bi aktivirali nekoč tako aktivno dramsko sekcijo. Znano mi je, da so v steklarni ljudje, ki so pripravljeni aktivno se udeleževati na tem področju kulturnega življenja.

Jože, kar precej sva kramljala. Dovolj mi, da te ob koncu povprašam za tvoje osebne cilje in želje v življenju?

Tako kot večina ljudi si tudi jaz želim predvsem zdravja, miru na svetu, prijateljstva in sodelovanja z vsemi, napredek našega kolektiva; moja velika želja, tako kot vseh mladih zakoncev, pa je seveda lastno stanovanje.

Najlepša hvala za odkrito kramljanje. Želim ti, da bi se tvoje želje in načrti v celoti izpolnili.

ZAHVALA

Ob smrti edinega sina

JOŽETA BOŽIČA

se najlepše zahvalujemo vsem darovalcem cvetja in vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti na dolesko pokopališče.

Zahvaljujemo se posebno častiti duhovščini iz Hrastnika in Dola za poslovilne besede.

Obenem pa se tudi zahvaljujemo steklarski godbi za žalostinke, kakor tudi pevskemu društvu »Svobode II«.

Še enkrat najlepša hvala vsem, ki so nam stali ob tem težkem času ob strani in z nami sočustvovali.

Božičevi starši